

قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱

فهرست قوانین اصلاحی وارد بر قانون محاسبات عمومی کشور

- ۱- قانون تشکیل وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مصوب (۱۳۶۸/۵/۲۸)
- ۲- قانون وصول برقی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین (مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۰)
- ۳- قانون تأسیس سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و اساسنامه آن (مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۲۴)
- ۴- قانون اصلاح تبصره (۴) ماده (۹۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۲/۱/۲۹
- ۵- قانون تغییر نصاب معاملات موضوع ماده (۸۷) قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۷۲/۲/۲۱)
- ۶- قانون اصلاح بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۸۰) و ماده (۸۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ (مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۴)
- ۷- قانون وصول برقی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸
- ۸- قانون اصلاح بندهای (ز) و (ح) ماده (۸۴) و بند (ج) ماده (۸۶) قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۷۵/۲/۱۲)
- ۹- قانون شمول ماده (۶۶) قانون محاسبات عمومی کشور به مجمع تشخیص مصلحت نظام و مقررات مالی آن (مصوب ۱۳۷۶/۱۲/۵)
- ۱۰- مصوبه شورای عالی اداری در خصوص ادغام سازمان اموراداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه (مصوب ۱۳۷۸/۱۲/۱۱)
- ۱۱- قانون اصلاح مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۵)
- ۱۲- قانون اصلاح بند (۲) قانون اصلاح بندهای (ز) و (ح) ماده (۸۴) و بند (ج) ماده (۸۶) قانون محاسبات عمومی کشور (مصوب ۱۳۸۰/۳/۲۹)
- ۱۳- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷)

تذکر- به لحاظ رعایت اختصار از ذکر عناوین فوق در پارووقیها صرفنظر گردیده و فقط به تاریخ تصویب آنها اشاره شده است.

فصل اول - تعاریف

ماده ۱ - بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یک سال مالی تهیه و ماوی پیشبینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینهها برای انجام عملیاتی که منجر به نیل سیاستها و هدفهای قانونی می‌شود، بوده و از سه قسمت به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱ - بودجه عمومی دولت که شامل اجزاء زیر است:

الف - پیشبینی دریافتها و منابع تأمین اعتبار که به طور مستقیم و یا غیر مستقیم در سال مالی قانون بودجه به وسیله دستگاهها از طریق مسابهای فزانهداری کل افذ می‌گردد.

ب - پیشبینی پرداختهایی که از محل درآمدهای عمومی و یا اختصاصی برای اعتبارات جاری و عمرانی و اختصاصی دستگاههای اجرایی می‌تواند در سال مالی مربوط انجام دهد.

۲ - بودجه شرکتهای دولتی و بانکها شامل پیشبینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار.

۳ - بودجه مؤسسه‌های دولتی که تحت عنوانی غیر از عناوین فوق در بودجه کل کشور منظور می‌شود.

ماده ۲ - وزارتخانه واهد سازمانی مشخصی است که به موجب قانون به این عنوان شناخته شده و یا بشود.

ماده ۳ - مؤسسه دولتی واهد سازمانی مشخصی است که به موجب قانون ایجاد و زیر نظر یکی از قوای سه‌گانه اداره می‌شود و عنوان وزارتخانه ندارد.

تبصره - نهاد ریاست جمهوری که زیر نظر ریاست جمهوری اداره می‌گردد. از نظر این قانون مؤسسه دولتی شناخته می‌شود.

ماده ۴ - شرکت دولتی واهد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به صورت شرکت ایجاد شود و یا به حکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و به عنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از پنجاه درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه‌گذاری شرکتهای دولتی ایجاد شود، مادام که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به شرکتهای دولتی است، شرکت دولتی تلقی می‌شود.

تبصره - شرکتهایی که از طریق مضاربه و مزارعه و امثال اینها به منظور به کار انداختن سپرده‌های اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه ایجاد شده یا می‌شوند از نظر این قانون شرکت دولتی شناخته نمی‌شوند.

ماده ۵ - مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی از نظر این قانون وآمدهای سازمانی مشخصی هستند که با اجازه قانون به منظور انجام وظایف وخدماتی که جنبه عمومی دارد، تشکیل شده و یا می‌شود.

تبصره - فهرست این قبیل مؤسسات و نهادها با توجه به قوانین و مقررات مربوط از طرف دولت پیشنهاد و به تصویب مجلس شورای اسلامی فواید رسیده.

ماده ۶ - سال مالی، یک سال هجری شمسی است که از اول فروردین ماه آغاز و به پایان اسفند ماه ختم می‌شود.

ماده ۷ - اعتبار عبارت از مبلغی است که برای مصرف یا مصارف معین به منظور نیل به اهداف و اجرای برنامه‌های دولت به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

ماده ۸ - دیون بلامصل عبارت است از بدهیهای قابل پرداخت سنوات گذشته که در بودجه مربوط اعتباری برای آنها منظور نشده و یا زائد بر اعتبارمصوب و در هر دو صورت به یکی از طرق زیر بدون اختیار دستگاه ایجاد شده باشد:

الف - امکام قطعی صادره از طرف مراجع صالحه.

ب - انواع بدهی به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی ناشی از خدمات انجام شده مانند مق اشتراک برق، آب، هزینه‌ها مخابراتی، پست و هزینه‌های مشابه که خارج از اختیار دستگاه اجرایی ایجاد شده باشد.

ج - سایر بدهیهایی که خارج از اختیار دستگاه ایجاد شده باشد. انواع دیون بلامصل موضوع این بند از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین و اعلام فواید شد.

ماده ۹ - مواد هزینه، نوع هزینه را در داخل بودجه و یا قسمتی از فعالیت یک وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مشخص می‌کند.

ماده ۱۰ - درآمد عمومی عبارت است از درآمدهای وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و مالیات و سود سهام شرکتهای دولتی و درآمد حاصل از انحصارات و مالکیت و سایر درآمدهایی که در قانون بودجه کل کشور تحت عنوان درآمد عمومی منظور می‌شود.

ماده ۱۱ - دریافتهای دولت عبارت است از کلیه وجوهی که تحت عنوان درآمد عمومی و درآمد اختصاصی و درآمد شرکتهای دولتی و سایر منابع تأمین اعتبار و سپرده‌ها و هدایا به استثناء هدایایی که برای مصارف خاصی اهداء می‌گردد و مانند اینها و سایر وجوهی که به موجب قانون باید در مسابهای فزانه‌داری کل متمرکز شود.

ماده ۱۲ - سایر منابع تأمین اعتبار عبارتند از منابعی که تحت عنوان وام، انتشار اوراق قرضه، برگشتی از پرداختهای سالهای قبل و عناوین مشابه در قانون بودجه کل کشور پیش‌بینی می‌شود و ماهیت درآمد ندارند.

ماده ۱۳ - وجوه عمومی عبارت است از نقدینہهای مربوط به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و مؤسسات وابسته به سازمانهای مذکور که متعلق مق افراد و مؤسسات خصوصی نیست و صرفنظر از نحوه و منشأ تمصیل آن منحصراً برای مصارف عمومی به موجب قانون قابل دفل و تصرف می‌باشد.

تبصره ۱ - وجوهی نظیر سپرده، وجه‌الضمان و مانند آنها که به طور موقت در اختیار دستگاههای مذکور در این ماده قرار می‌گیرد و پس از انقضای مدت معین و یا حصول شرایط فاص قابل استرداد است مادام که در اختیار دستگاههای مزبور می‌باشد تصرف در آنها بدون رضایت صامب وجه یا امر از اعراض صامب آن در مکم تصرف غیر قانونی در وجوه عمومی تلقی می‌گردد.

تبصره ۲ - اسناد و اوراق بهادار متعلق به سازمانهای مذکور در این ماده نیز در مکم وجوه عمومی است.

ماده ۱۴ - درآمد اختصاصی عبارت است از درآمدهایی که به موجب قانون برای مصرف یا مصارف فاص در بودجه کل کشور تمت عنوان درآمد اختصاصی منظور می‌گردد. [۱]

ماده ۱۵ - درآمد شرکتهای دولتی عبارت است از درآمدهایی که در قبال ارائه خدمت و یا فروش کالا و سایر فعالیتهایی که شرکتهای مذکور به موجب قوانین و مقررات مجاز به انجام آنها هستند عاید آن شرکتهای می‌گردد.

ماده ۱۶ - سایر منابع تأمین اعتبار شرکتهای دولتی عبارت است از منابعی که شرکتهای مزبور تمت عنوان کمک دولت، وام، استفاده از ذفائر، کاهش سرمایه در گردش و یا عناوین مشابه به موجب قانون مجاز به منظور کردن آن در بودجههای مربوط هستند.

تبصره - منظور از سرمایه در گردش مذکور در این ماده مازاد دارایی‌های جاری بر بدهیهای جاری است.

ماده ۱۷ - تشفیص، عبارت است از تعیین و انتخاب کالا و خدمات و سایر پرداختهایی که تمصیل یا انجام آنها برای نیل به اجرای برنامه‌های دستگاههای اجرایی ضروری است.

ماده ۱۸ - تأمین اعتبار عبارت است از اختصاص دادن تمام یا قسمتی از اعتبار مصوب برای هزینه معین.

ماده ۱۹ - تعهد از نظر این قانون عبارت است از ایجاد دین بر ذمه دولت ناشی از:

الف - تمویل کالا یا انجام دادن خدمت.

ب - اجرای قراردادهایی که با رعایت مقررات منعقد شده باشد.

ج - احکام صادر شده از مراجع قانونی و ذیصلاح.

د - پیوستن به قراردادهای بین‌المللی و عضویت در سازمانها یا مجامع بین‌المللی با اجازه قانون.

ماده ۲۰ - تسهیل عبارت است از تعیین میزان بدهی قابل پرداخت به موجب اسناد و مدارک اثبات‌کننده بدهی.

ماده ۲۱ - مواله اجازهای است که کتباً وسیله مقامات مجاز وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی و یا دستگاه اجرایی مملی و یا نهادهای عمومی غیردولتی و یا سایر دستگاههای اجرایی برای تأدیه تعهدات و بدهیهای قابل پرداخت از محل اعتبارات مربوط به عهده ذیمساب در وجه ذینفع صادر می‌شود.

ماده ۲۲ - درفواست وجه سندی است که ذیمساب برای دریافت وجه به منظور پرداخت مواله‌های صادر شده موضوع ماده ۲۱ این قانون و سایرپرداختهایی که به موجب قانون از محل وجوه متمرکز شده در فزانه مجاز می‌باشد مسبب مورد از محل اعتبارات و یا وجوه مربوط عهده فزانه در مرکز یا عهده نمایندگی فزانه در استان در وجه مساب بانکی پرداخت دستگاه اجرایی زیربط صادر می‌کند.

ماده ۲۳ - هزینه عبارت از پرداختهایی است که به طور قطعی به ذینفع در قبال تعهد یا تمت عنوان کمک یا عناوین مشابه با رعایت قوانین ومقررات مربوط صورت می‌گیرد.

ماده ۲۴ - تنفواه‌گردان فزانه عبارت است از اعتبار بانکی در مساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که به موجب قانون اجاز استفاده از آن به میزان معین در هر سال مالی برای رفع امتیاجات نقدی فزانه در همان سال به وزارت امور اقتصادی و دارایی داده می‌شود و منتها تا پایان سال واریز می‌گردد.

تبصره: میزان تنفواه گردان فزانه حداکثر تا سه درصد (۳٪) بودجه عمومی دولت تعیین می‌گردد. [۷]

ماده ۲۵ - تنفواه‌گردان استان عبارت است از وجهی که فزانه از محل اعتبارات مصوب به منظور ایجاد تسهیلات لازم در پرداخت هزینه‌های جاری و عمرانی دستگاههای اجرایی مملی تابع نظام بودجه استانی در اختیار نمایندگیهای فزانه در مرکز هر استان قرار می‌دهد.

ماده ۲۶ - تنفواه‌گردان مسابرداری عبارت است از وجهی که فزانه و یا نمایندگی فزانه در استان از محل اعتبارات مصوب برای انجام بعضی از هزینه‌های سال جاری و تعهدات قابل پرداخت سالهای قبل در اختیار ذیمساب قرار می‌دهد تا در قبال مواله‌های صادر شده واریز و با صدور درفواست وجه مجدداً دریافت گردد.

ماده ۲۷ - تنفواه‌گردان پرداخت عبارت است از وجهی که از محل تنفواه‌گردان مسابرداری از طرف ذیمساب با تأیید وزیر یا رئیس مؤسسه و یا مقامات مجاز از طرف آنها برای انجام برقی از هزینه‌ها در اختیار وامدها و یا مأمورینی که به موجب این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن مجاز به دریافت تنفواه‌گردان هستند قرار می‌گیرد تا به تدریج که هزینه‌های مربوط انجام می‌شود اسناد هزینه تمویل و مجدداً وجه دریافت دارند.

ماده ۲۸ - پیش پرداخت عبارت است از پرداختی که از محل اعتبارات مربوط بر اساس امکان و قراردادهای طبق مقررات پیش از انجام تعهد صورت می‌گیرد.

ماده ۲۹ - علی‌المساب عبارت است از پرداختی که به منظور ادای قسمتی از تعهد با رعایت مقررات صورت می‌گیرد.

ماده ۳۰ - سپرده از نظر این قانون عبارت است از:

الف - وجوهی که طبق قوانین و مقررات به منظور تأمین و یا جلوگیری از تضییع حقوق دولت دریافت می‌گردد و استرداد و یا ضبط آن تابع شرایط مقرر در قوانین و مقررات و قراردادهای مربوط است.

ب - وجوهی که به موجب قرارها و یا امکان صادره از طرف مراجع قضایی از اشخاص حقیقی و یا حقوقی دریافت می‌گردد و به موجب قرارها و امکان مراجع مذکور کلاً یا بعضاً قابل استرداد می‌باشد.

ج - وجوهی که بر اساس مقررات قانونی توسط اشخاص نزد دستگاههای دولتی به نفع اشخاص ثالث تودیع می‌گردد تا با رعایت مقررات مربوطه ذینفع پرداخت شود.

تبصره - وجوهی که توسط دستگاههای دولتی به موجب مقررات تمت عنوان ودیعه و یا حق اشتراک آب و برق، تلفن، تلکس، گاز و نظایر آنها از اشخاص دریافت می‌شود از نظر این قانون سپرده تلقی نمی‌گردد و از هر نظر مشمول مقررات مربوط به فود می‌باشد.

ماده ۳۱ - ذی‌مساب مأموری است که به موجب حکم وزارت امور اقتصادی و دارایی از بین مستخدمین رسمی واجد صلاحیت به منظور اعمال نظارت و تأمین هماهنگی لازم در اجرای مقررات مالی و محاسباتی در وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و دستگاههای اجرایی مملی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی به این سمت منصوب می‌شود و انجام سایر وظایف مشروحه زیر را به عهده خواهد داشت:

۱ - نظارت بر امور مالی و محاسباتی و نگهداری و تنظیم مسابها بر طبق قانون و ضوابط و مقررات مربوط و صحت و سلامت آنها.

۲ - نظارت بر مفظ اسناد و دفاتر مالی.

۳ - نگهداری و تمویل و تمول وجوه و نقدینها و سپرده‌ها و اوراق بهادار.

۴ - نگهداری مساب و اموال دولتی نظارت بر اموال مذکور.

تبصره ۱ - ذی‌مساب زیر نظر رئیس دستگاه اجرایی وظایف فود را انجام می‌دهد.

تبصره ۲ - ذیمساب مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده ۵ این قانون در مورد وجوهی که از محل درآمد عمومی دریافت می‌دارند، با حکم وزارت امور اقتصادی و دارایی و با موافقت آن دستگاه منصوب خواهند شد.

ماده ۳۲ - معاون ذیمساب مأموری است که با حکم وزارت امور اقتصادی و دارایی از بین کارکنان رسمی واجد صلاحیت به این سمت منصوب می‌شود.

ماده ۳۳ - نمایندگی فزانه در استان و احد سازمانی مشخصی است که در مرکز هر استان امور مربوط به دریافت تنفواه‌گردان استان و واگذاری تنفواه‌گردان مسابرداری به ذیمسابان دستگاههای اجرایی تابع نظام بودجه استانی و ابلاغ اعتبار بودجه‌های استانی و افتتاح مسابهای جاری دولتی در سطح استان و سایر وظایفی را که به موجب این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن بر عهده و احد مزبور محمول می‌شود به نمایندگی فزانه در استان مربوط زیر نظر مدیر کل امور اقتصادی و دارایی محل انجام خواهد داد.

ماده ۳۴ - امین اموال مأموری است که از بین مستفدمین رسمی واجد صلاحیت و امانتدار با موافقت ذیمساب و به موجب حکم وزارتخانه یا مؤسسه ذیربط به این سمت منصوب و مسئولیت مراست و تمویل و تمول و تنظیم مسابهای اموال و اوراقی که در حکم وجه نقد است و کالاهای تمت ابوابجمعی، به عهده او واگذار می‌شود. آیین‌نامه مربوط به شرایط و طرز انتفاب و مدود وظایف و مسئولیتهای امین اموال در مورد اموال منقول و غیرمنقول با رعایت مقررات این قانون از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۵ - کارپرداز مأموری است که از بین مستفدمین رسمی واجد صلاحیت دستگاه ذیربط به این سمت منصوب می‌شود و نسبت به فرید و تدارک کالاها و خدمات مورد نیاز طبق دستور مقامات مجاز با رعایت مقررات اقدام می‌نماید.

ماده ۳۶ - عامل ذیمساب مأموری است که با موافقت ذیمساب و به موجب حکم دستگاه اجرایی مربوط از بین مستفدمین رسمی واجد صلاحیت در مواردی که به موجب آیین‌نامه اجرایی این ماده معین خواهد شد به این سمت منصوب و انجام قسمتی از وظایف و مسئولیتهای موضوع ماده ۳۱ این قانون توسط ذیمساب به او محمول می‌شود.

کار پردازان و واحدهای تدارکاتی و سایر مأموران و واحدهای دولتی مادام که به اقتضای طبع و ماهیت وظایف قانونی خود و یا مأموریتهای محوله مجاز به دریافت تنفواه‌گردان پرداخت از ذیمساب می‌باشند از لحاظ مقررات مربوط به واریز تنفواه‌گردان دریافتی در حکم عامل ذیمساب محسوب می‌شوند.

فصل دوم - اجرای بودجه

بخش ۱ - درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار

ماده ۳۷ - پیش‌بینی درآمد و یا سایر منابع تأمین اعتبار در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص تلقی نمی‌گردد و در هر مورد امتیاج به‌مجاز قانونی دارد. مسئولیت حصول صمیخ و به موقع درآمدها به عهده رؤسای دستگاههای اجرایی مربوط می‌باشد.

ماده ۳۸ - وصول درآمدهایی که در بودجه کل کشور منظور نشده باشد طبق قوانین و مقررات مربوط به فود مجاز است.

ماده ۳۹ - وجهی که از محل درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در بودجه کل کشور وصول می‌شود و همچنین درآمدهای شرکتهای دولتی به استثناء بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه باید به حسابهای فزانه که در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح می‌گردد تمویل شود.

فزانه مکلف است ترتیب لازم را بدهد که شرکتهای دولتی بتوانند در مدود بودجه مصوب از وجهه فود استفاده نمایند.

تبصره - در مورد شرکتهای دولتی که قسمتی از سهام آنها به بخش غیردولتی (فصوصی و تعاونی) متعلق باشد در صورتی که اساسنامه آنها با هریک از مواد این قانون مغایر باشد با موافقت صاحبان سهام مذکور قابل اجرا می‌باشد و در غیر این صورت مواد این قانون نسبت به سهام مربوط به بخش دولتی لازم‌الاجرا است.

ماده ۴۰ - نحوه عمل و روشهای اجرایی در مورد وصول درآمدهای وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و نمونه فرمهای مورد استفاده برای این منظور براساس دستورالعملهایی فواهد بود که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ابلاغ فواهد شد.

تبصره - شرکتهای دولتی به استثناء بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه مکلفند روشهای اجرایی وصول درآمدهای فود را به تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی برسانند.

ماده ۴۱ - وجهی که وسیله وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی (به استثناء بانکها و شرکتهای بیمه و مؤسسات اعتباری) به عنوان سپرده و یا وجه‌الضمان و یا وثیقه و یا نضائر آنها دریافت می‌گردد باید به حسابهای مخصوصی که از طرف فزانه در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا شعب سایر بانکهای دولتی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند افتتاح می‌گردد واریز شود و وجه واریز شده به حسابهای مذکور که بدون حق برداشت فواهد بود باید در آفر هرماه به حساب مخصوص تمرکز وجهه سپرده در فزانه منتقل شود.

تبصره - رد وجهه سپرده طبق مقررات فود به عمل می‌آید و وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است از طریق واگذاری تفخواه‌گردان رد سپرده از حساب تمرکز وجهه سپرده و یا به طریق مقتضی دیگر موجبات تسریع و تسهیل در رد کلیه سپرده‌های موضوع این ماده را فراهم نماید.

ماده ۴۲ - کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی مکلفند حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ اجرای این قانون کلیه وجوه سپرده‌هایی را که تا تاریخ مذکور دریافت گردیده و نسبت به رد آن به ذینفع اقدام نشده است به مساب تمرکز وجوه سپرده فزانه نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتقل و فهرست مشخصات کامل سپرده‌های مذکور را به فزانه اعلام نمایند.

ماده ۴۳ - آیین‌نامه نحوه اجرای مواد ۳۹ و ۴۱ و ۴۲ توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی تصویب و ابلاغ فواید شد و متخلف از اجرای این مواد به موجب رأی هیأت‌های مستشاری دیوان محاسبات کشور به مجازاتهای مقرر در قانون دیوان محاسبات کشور محکوم فواید شد.

ماده ۴۴ - شرکتهای دولتی مکلفند پس از تصویب ترازنامه و مساب سود و زیان شرکت توسط مجامع عمومی مربوط حداکثر ظرف یک ماه ترتیب پرداخت مبالغ مالیات و همچنین سود سهام دولت را در وجه وزارت امور اقتصادی و دارایی بدهند.

تخلف از اجرای این ماده در محک تصرف غیر مجاز در وجوه عمومی محسوب می‌شود.

تبصره - شرکتهای دولتی مکلفند در صورتی که تا پایان شهریور ماه هر سال تراز نامه و مساب سود و زیان سال قبل آنها به تصویب مجامع عمومی مربوط نرسیده باشد، بر مبنای ارقام ترازنامه و مساب سود و زیانی که به مسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه داده‌اند مالیات متعلقه را طبق قوانین مالیاتی مربوط و یا معادل ۸۰ درصد مبلغی را که به عنوان مالیات دوره مالی مورد نظر در لایحه بودجه کل کشور برای آنها پیش‌بینی شده است به ترتیب مقرر در این ماده در وجه وزارت امور اقتصادی و دارایی به طور علی‌المساب پرداخت نمایند.

ماده ۴۵ - مجامع عمومی شرکتهای دولتی مجاز نیستند در موقع تصویب پیشنهاد تقسیم سود، اندوخته‌های سرمایه‌ای و جاری شرکت را که در مفاد اساسنامه آنها پیش‌بینی شده است طوری تعیین کنند که موجب کاهش سود سهام دولت در بودجه کل کشور گردد.

ماده ۴۶ - انواع تمیر و اوراقی که برای وصول درآمدهای عمومی منظور در بودجه کل کشور مورد استفاده قرار می‌گیرند و انواع گذرنامه، شناسنامه، سند مالکیت و همچنین سایر اوراق و اسناد رسمی دولتی در شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران تحت نظارت هیأتی مرکب از دو نفر نماینده وزیر امور اقتصادی و دارایی، یک نفر نماینده دادستانی کل کشور و یک نفر نماینده دیوان محاسبات کشور و یک نفر به انتصاب مجلس شورای اسلامی چاپ و تمویل وزارتخانه یا مؤسسه دولتی زیربط می‌گردد.

تبصره ۱ - تشفیص اوراق و اسناد مشمول این ماده با وزارت امور اقتصادی و دارایی است.

تبصره ۲ - هیأت وزیران مجاز است در صورت اقتضاء چاپ و تمویل تمام و یا قسمتی از تمیر و اوراق و اسناد موضوع این ماده را به چاپخانه اسکناس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا چاپخانه یکی دیگر از بانکهای دولتی ممول نماید تا تحت نظارت هیأت مذکور انجام شود و در این صورت یک نفر از مقامات بانک مربوط نیز به انتصاب رئیس بانک به جای یک نفر از نمایندگان وزیر امور اقتصادی و دارایی در هیأت مزبور عضویت فواید داشت.

تبصره ۳ - ترتیب اجرای این ماده و همچنین نحوه نظارت هیأت مذکور تابع آیین‌نامه‌ای است که بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۷ - در مواردی که برای تقسیم بدهی اشخاص به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و یا دادن مهلت به بدهکاران مزبور و نیز جریمه‌های نقدی ناشی از استنکاف و یا عدم پرداخت به موقع بدهی به موجب مقررات فاص و یا مقررات عمومی تعیین تکلیف نشده باشد نحوه عمل بر طبق آیین‌نامه‌ای است که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران به موقع اجراء گذارده می‌شود.

تبصره - چنانچه بدهیهای موضوع این ماده از ارتکاب جرائم و یا تلافاتی ناشی شده باشد استیفای طلب دولت از طریق تقسیم بدهی و یا دادن مهلت مانع از تعقیب قانونی متخلفین و یا مجرمین ذیربط توسط دستگاههای اجرایی مربوط یا سایر مراجع ذیصلاح نخواهد بود.

ماده ۴۸ - مطالبات وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی از اشخاصی که به موجب احکام و اسناد لازم‌الاجرا به مرحله قطعیت رسیده است بر طبق مقررات اجرایی مالیات‌های مستقیم قابل وصول خواهد بود.

ماده ۴۹ - وجهی که بدون مجوز یا زائد بر میزان مقرر وصول شود اعم از این که منشاء این دریافت اضافی اشتباه پرداخت‌کننده یا مأمور وصول و یا عدم انطباق مبلغ وصولی با مورد باشد و یا این که تحقق اضافه دریافتی بر اثر رسیدگی دستگاه ذیربط و یا مقامات قضایی حاصل شود باید از محل درآمد عمومی به نحوی که در ادای حق ذینفع تأفیری صورت نگیرد رد شود.

تبصره ۱ - در مورد اضافه دریافتی از صاحبان کالا به عنوان حقوق و عوارض گمرکی مقررات مربوط اجرا می‌شود.

تبصره ۲ - به مطالبات اشخاص بابت اضافه پرداختی آنان فسارت تأفیر تأدیه تعلق نمی‌گیرد.

بخش ۲ - هزینه‌ها و سایر پرداختها

ماده ۵۰ - وجود اعتبار در بودجه کل کشور به فودی خود برای اشخاص اعم از حقیقی و یا حقوقی ایجاد حق نمی‌کند و استفاده از اعتبارات باید با رعایت مقررات مربوط به خود به عمل آید.

ماده ۵۱ - در مورد آن قسمت از هزینه‌های جاری مستمر که نوعاً انجام آن از یک سال مالی تجاوز می‌کند وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌توانند برای مدت متناسب قراردادهایی که مدت اجرای آن از سال مالی تجاوز می‌کند منعقد نمایند.

وزارتخانه‌ها و مؤسسات مذکور مکلفند در بودجه سالانه خود اعتبارات لازم برای پرداخت تعهدات مربوط را مقدم بر سایر اعتبارات منظور نمایند.

تبصره - انواع هزینه‌های موضوع این ماده و شرایط آن از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور [۱۳] تعیین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۵۲ - پرداخت هزینه‌ها به ترتیب پس از طی مراحل تشفیص و تأمین اعتبار و تعهد و تسجیل و مواله و با اعمال نظارت مالی به عمل خواهد آمد.

ماده ۵۳ - اختیار و مسئولیت تشفیص و انجام تعهد و تسجیل و مواله به عهده وزیر یا رئیس مؤسسه و مسئولیت تأمین اعتبار و تطبیق پرداخت باقوانین و مقررات به عهده ذی‌مسئولیت می‌باشد.

تبصره ۱ - اختیارات و مسئولیتهای موضوع این ماده مسبب مورد مستقیماً و بدون واسطه از طرف مقامات فوق به سایر مقامات دستگاه مربوط کلاً یا بعضاً قابل تفویض خواهد بود لکن در هیچ مورد تفویض اختیار و مسئولیت سلب اختیار و مسئولیت از تفویض‌کننده نخواهد کرد.

تبصره ۲ - در اجرای این ماده تفویض اختیارات و مسئولیتهای مربوط به وزیر یا رئیس مؤسسه و ذی‌مسئولیت به شخص واحد و نیز تفویض اختیار و مسئولیتهای وزیر یا رئیس مؤسسه به ذی‌مسئولیت و یا کارکنان تمت نظر او مجاز نخواهد بود.

ماده ۵۴ - به منظور ایجاد تسهیل در پرداخت هزینه‌های وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و واحدهای تابعه آنها در مرکز و شهرستانها و خارج از کشور وزارت امور اقتصادی و دارایی وجوه لازم به عنوان تنخواه‌گردان در اختیار ذی‌مسئولان مربوط و نمایندگیهای خزانة در استانها قرار خواهد داد.

آیین‌نامه نحوه واگذاری و میزان و موارد استفاده از انواع تنخواه‌گردانهایی که واگذاری آنها بر حسب این ماده و سایر مواد این قانون ضرورت پیدا می‌کند همچنین ترتیب واریز آنها از طرف وزیر امور اقتصادی و دارایی تصویب و ابلاغ خواهد گردید.

ماده ۵۵ - اعتباری که تمت عنوان هزینه‌های پیش‌بینی شده در قانون بودجه کل کشور منظور می‌شود، بنا به پیشنهاد وزرای ذیربط و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور [۱۴] و تصویب هیأت وزیران با رعایت مقررات این قانون و سایر مقررات عمومی دولت قابل مصرف می‌باشد و هیأت وزیران مجاز است در مورد دستگاههای اجرایی که دارای مقررات قانونی خاص می‌باشند اجازه دهد که اعتبار واگذاری از محل اعتبارات موضوع این ماده طبق مقررات خاص دستگاه مربوط مصرف شود.

تبصره - مواله و درخواست وجه اعتبار موضوع این ماده با رعایت مفاد این قانون توسط مقامات مجاز دستگاه اجرایی مربوط و در سایر دستگاهها که فاقد ذی‌مسئولیت می‌باشند، توسط مقامات مجاز ریاست جمهوری [۱۵] صادر خواهد شد.

ماده ۵۶ - مرجع صدور مواله و درخواست وجه از محل اعتباراتی که به طور جداگانه در بودجه کل کشور منظور می‌شود و مستقیماً مربوط به هزینه‌های دستگاه اجرایی خاصی نمی‌باشد جز در مواردی که در این قانون برای آنها تعیین تکلیف شده است توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.

ماده ۵۷ - منظور کردن اعتبار تمت عنوان (سری) در بودجه کل کشور جز در مورد وزارت اطلاعات و دستگاههای نظامی و انتظامی ممنوع است. مصرف اعتباراتی که تمت این عنوان به تصویب می‌رسد تابع مقررات این قانون و سایر قوانین نیست و در مورد وزارت اطلاعات با موافقت نفست وزیر و صدور موافقه از طرف وزیر اطلاعات و در مورد دستگاههای نظامی و انتظامی با تأیید شورای عالی دفاع و صدور موافقه از طرف وزیر مربوط پرداخت و به ترتیب با گواهی مصرف نفست وزیر و شورای عالی دفاع به هزینه قطعی منظور می‌گردد. گزارش این قبیل هزینه‌ها باید حداکثر ظرف شش ماه از طریق نفست وزیر به مجلس شورای اسلامی تقدیم شود.

ماده ۵۸ - اعتبارات مندرج در بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی تمت عنوان "دیون بلاممل" در مورد اعتبارات جاری با موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی و در مورد اعتبارات عمرانی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و سایر دستگاههای اجرایی با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور [۶] قابل مصرف است.

ماده ۵۹ - در مواردی که لازم است قبل از انجام تعهد بر اساس شرایط مندرج در امکام یا قراردادهای طبق مقررات وجهی پرداخت شود می‌توان به تشفیص مقامات مجاز مبالغی به عنوان پیش‌بینی پرداخت تأدییه نمود.

ماده ۶۰ - در مواردی که بنا به علی تسجیل و یا تهیه اسناد و مدارک لازم برای تأدییه تمام دین مقدور نبوده و یا پرداخت تمام وجه مورد تعهد میسر نباشد می‌توان قسمتی از وجه تعهد انجام شده را تمت عنوان علی‌المساب به تشفیص مقامات مجاز پرداخت نمود.

ماده ۶۱ - میزان و موارد تأدییه پیش پرداخت و علی‌المساب و همچنین نحوه واریز و امتساب آنها به هزینه قطعی طبق آیین‌نامه‌ای است که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران فواهد رسید.

ماده ۶۲ -

۱ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی در صورتی می‌توانند برای خدمات و کالاهای وارداتی مورد نیاز خود اقدام به افتتاح اعتباراسنادی نمایند که معادل کل مبلغ آن و حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی و سایر هزینه‌های ذریبط، اعتبار تأمین کرده باشند.

۲ - در مورد آن قسمت از کالاها و خدمات موضوع این ماده که به موجب قراردادهای منعقدده بهای آنها باید تدریجاً و یا به طور یکجا در سالهای بعد به فروشنده پرداخت شود افتتاح اعتبار اسنادی توسط بانک مرکزی ایران بدون پیش دریافت بهای کالاها و خدمات مزبور با تعهد وزارت برنامه و بودجه مشعر بر پیش‌بینی اعتبار لازم در بودجه سالهای مربوط مجاز فواهد بود.

۳ - آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل مبالغی که از بابت افتتاح اعتبار اسنادی قبل از حصول تعهد به عنوان پیش پرداخت قابل تأدییه می‌باشد از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور [۷] و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران فواهد رسید.

ماده ۶۳ - کلیه اعتبارات جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) منظور در قانون بودجه کل کشور تا آخر سال مالی قابل تعهد و پرداخت است و مانده وجوه اعتبارات مصرف نشده هر سال باید حداکثر تا پایان فروردین ماه سال بعد به فزانه برگشت داده شود. تعهداتی که تا آخر سال مالی مربوط به رعایت مقررات در مدود اعتبار مصوب ایجاد شده و پرداخت نشده باشد در سالهای بعد به شرح زیر قابل پرداخت خواهد بود:

۱ - تعهدات مربوط به اعتبارات جاری از محل اعتبار فاضی که تمت عنوان (تعهدات پرداخت نشده بودجه مصوب سالهای قبل) در بودجه سالهای بعد منظور می‌شود.

۲ - تعهدات مربوط به سالهای ۱۳۵۲ به بعد طرحهای عمرانی پس از رسیدگی و تأیید مقامات مجاز دستگاههای اجرایی در زمان تأدیه تعهد از محل اعتباری که در سالهای بعد ضمن موافقتنامه طرحهای مربوط منظور می‌شود.

۳ - تعهدات سنوات مذکور در بند (۲) در مورد طرحهایی که عملیات آنها فایده یافته و یا کلاً متوقف گردیده است پس از رسیدگی و تأیید مقامات مجاز دستگاههای اجرایی در زمان تأدیه تعهد و با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور [۸] در قالب طرحی که اعتبار آن محل برنامه مربوط و یا از محل ردیف فاضی که به همین منظور در بودجه هر سال پیش‌بینی می‌شود.

تبصره ۱ - بهای کالا یا خدمات موضوع قراردادهایی که در هر سال مالی برای تأمین امتیاجات همان سال طبق مقررات منعقد و از محل اعتبارات جاری و یا عمرانی مصوب تأمین شده است مشروط بر آنکه پایان مدت قرارداد حداکثر آخر همان سال مالی بوده ولی به علی که خارج از اختیار طرفین قرارداد و یا یکی از آنها است کلاً و یا بعضاً در سال مالی بعد به مرمه تعهد می‌رسد با تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی مسبب مورد از محل اعتبارات مذکور در بندهای (۱) و (۲) این ماده قابل پرداخت است.

تبصره ۲ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است ترتیبی اتخاذ نماید که در صورت لزوم مانده وجوه مصرف نشده مربوط به اعتبارات وامدهای خارج از کشور وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی در پایان هر سال مالی با رعایت مفاد آیین‌نامه موضوع ماده (۵۴) این قانون به پای تنفواه‌گردان سال بعد وامدهای مذکور ممسوب گردد.

تبصره ۳ - چکهایی که تا پایان هر سال عهده مسابهای فزانه صادر می‌شود پرداخت آن سال ممسوب می‌شود. [۹]

ماده ۶۴ - اعتبارات مصوب از محل درآمدهای اختصاصی تا آخر سال مالی در مدود وصولی درآمدهای مربوط قابل تعهد و پرداخت می‌باشد و مانده وجوه اعتبارات از محل درآمد اختصاصی مصرف نشده هر سال باید تا پایان فروردین ماه سال بعد به فزانه برگشت داده شود تا به مساب درآمد عمومی کشور منظور گردد. تعهداتی که تا آخر سال مالی با رعایت مقررات در مدود اعتبار مصوب و درآمدهای وصولی مربوط ایجاد شده و پرداخت نشده باشد در سالهای بعد از محل اعتبار موضوع بند یک ماده (۶۳) این قانون قابل پرداخت خواهد بود.

تبصره ۱ - هر مبلغ از درآمدهای اختصاصی موضوع این ماده که زائد بر میزان پیش‌بینی شده در بودجه‌های مصوب مربوط وصول شود، قابل مصرف نبوده و باید به مساب درآمد عمومی کشور واریز گردد.

تبصره ۲ - سازمان تأمین اجتماعی از شمول مقررات این ماده مستثنی است و مشمول مقررات مربوط به فود می‌باشد. [۱۰]

ماده ۶۵ - کلیه دستگاههای اجرایی مکلفند جز در مواردی که به موجب این قانون و یا سایر قوانین و مقررات ترتیب دیگری مقرر شده باشد پرداختهای فود را منحصراً از طریق مسابهای بانکی مجاز انجام دهند و گواهی بانک دائر بر:

۱ - انتقال وجه به مساب ذینفع.

۲ - پرداخت وجه به ذینفع یا قائم مقام قانونی او.

۳ - مواله در وجه ذینفع یا قائم مقام قانونی او.

پرداخت ممسوب می‌گردد.

ماده ۶۶ - در مورد بودجه شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی و مجمع تشفیص مصلحت نظام [۱۱] رعایت مقررات این قانون الزامی نیست و مصرف اعتبارات هر یک از آنها تابع آیین‌نامه داخلی فاص هر کدام خواهد بود و اعتبارات مزبور بر اساس درخواست وجه از طرف دبیر شورای نگهبان و رئیس مجلس شورای اسلامی و رئیس مجمع تشفیص مصلحت نظام [۱۲] و یا مقاماتی که از طرف ایشان مجاز هستند توسط فزانه قابل پرداخت می‌باشد.

ماده ۶۷ - عناوین کمک مندرج در بودجه کل کشور منحصراً ناظر بر اعتبارات جاری است.

ماده ۶۸ - بودجه هر یک از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و واحدهای وابسته به آنها باید به طور کامل و جداگانه در بودجه کل کشور درج شود و منظور کردن اعتبار تمت عنوان کمک ضمن بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی برای پرداخت به واحدهای تابعه و وابسته همان وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی دیگر و همچنین پرداخت هر نوع وجه از این بابت ممنوع است.

ماده ۶۹ - اعتباراتی که در قانون بودجه کل کشور به عنوان کمک برای عملیات جاری شرکتهای دولتی منظور می‌شود به موجب مواله و درخواست وجه مقامات مجاز شرکتهای مذکور با رعایت مقررات مربوط توسط فزانه قابل پرداخت خواهد بود.

هر گاه پس از پایان سال مالی زیان شرکت بر اساس ترازنامه و مساب سود و زیان مصوب عمومی از مبلغ پیش‌بینی شده در بودجه مصوب مربوط کمتر باشد شرکت مکلف است ابتدا زیان حاصله را از محل منابع داخلی پیش‌بینی شده در بودجه مصوب فود تأمین و از کمک دولت فقط برای جبران باقیمانده زیان استفاده نماید و مازاد کمک دریافتی از دولت ناشی از تقلیل زیان پیش‌بینی شده را به مساب فزانه واریز نماید.

تبصره - شرکتهای دولتی مکلفند حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از تصویب ترازنامه و مساب سود و زیان توسط مجمع عمومی و جوه قابل برگشت موضوع این ماده را به فزانه مسترد نمایند.

ماده ۷۰ - کلیه وجوهی که خارج از منابع دافلی شرکتهای دولتی و اعتبارات دستگاههای اجرایی بابت فرید و تدارک مواد غذایی و کالاهای اساسی مورد نیاز عامه اختصاص داده می‌شود باید منحصراً به مصرف تدارک همان مواد و کالاها برسد.

وجوه حاصل از فروش مواد و کالاهای مزبور باید مستقیماً به منظور واریز وجوه دریافتی از این بابت به مسابهای بانکی مربوط تودیع شود. زیان احتمالی حاصل از فرید و فروش این قبیل مواد و کالاها بر اساس قوانین و مقررات مربوط و در مدود اعتبارات مصوب پس از رسیدگی و تأیید مسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی قابل پرداخت و امتساب به هزینه قطعی می‌باشد.

تبصره ۱ - مساب فرید و فروش مواد و کالاهای مزبور باید به طور مجزا از عملیات مالی دستگاه اجرایی مربوط نگهداری شود به ترتیبی که رسیدگی مسابهای مذکور به طور مستقل امکان‌پذیر باشد.

تبصره ۲ - در موارد لزوم بنا به پیشنهاد دستگاه اجرایی مربوط و موافقت وزارت برنامه و بودجه قبل از رسیدگی مسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا معادل (۷۰) درصد مبلغ زیان پیش‌بینی شده مربوط به فرید و فروش کالاهای موضوع این ماده به طور علی‌المساب قابل پرداخت می‌باشد.

تبصره ۳ - هر نوع تلف از مقررات این ماده در مک تصرف غیر قانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب خواهد شد.

ماده ۷۱ - پرداخت کمک و یا اعانه به افراد و مؤسسات غیردولتی از محل بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی جز در مواردی که به اقتضای وظایف قانونی مربوط ناگزیر از تأدیه چنین وجوهی می‌باشند ممنوع است.

ضوابط پرداخت این قبیل کمک‌ها و اعانات به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید و وجوه پرداختی از این بابت توسط ذی‌مسابان دستگاههای پرداخت‌کننده با افذ رسید از دریافت‌کننده به مساب هزینه قطعی منظور خواهد شد مگر آنکه در ضوابط مذکور ترتیب دیگری مقرر شده باشد. [۱۳]

تبصره - دولت مکلف است بر مصرف اعتباراتی که به عنوان کمک از محل بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و یا از محل اعتبارات منظور در سایر ردیفهای بودجه کل کشور به مؤسسات غیردولتی پرداخت می‌شود نظارت مالی اعمال کند.

نمونه نظارت مذکور تابع آیین‌نامه‌ای است که بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت برنامه و بودجه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷۱ مکرر - پرداخت هرگونه وجهی توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی موضوع ماده (۲) این قانون، به دستگاههای اجرائی به عنوان کمک یا هدیه به صورت نقدی و غیرنقدی به جز در مواردی که در مقررات قانونی مربوط تعیین شده یا می‌شود و مبالغی که به دانشگاههای دولتی و امداد فوابگاههای دانشجویی دولتی، مؤسسات آموزش عالی، فرهنگستانها و بنیاد ایران‌شناسی، طرمهای تحقیقاتی جهاد دانشگاهی وموزه‌های علمیه و آموزش و پرورش و سازمان تربیت بدنی ایران و سازمان

بهبودی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) و شهرکهای علمی و صنعتی فناوری و تحقیقاتی و اورژانس و پروژههای بهداشتی و ورزشی روستایی پرداخت می‌گردد، ممنوع است.

هدایای نقدی که برای مصارف خاص به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی با رعایت ماده (۱۴) این قانون اهداء می‌شود باید تنها به‌مسئله بانکی مجاز که توسط فزانه‌داری کل کشور برای دستگاههای مذکور افتتاح شده یا می‌شود واریز گردد. مصرف وجوه مذکور با رعایت هدفهای اهداء کننده، برابر آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. هدایایی که به طور غیرنقدی به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اهداء می‌گردد مشمول مقررات اموال دولتی خواهد بود و شرکتهای دولتی این‌گونه موارد را باید طبق اصول مسابرداری در دفاتر خود ثبت نمایند. هدایای اهداء شده به سازمان بهزیستی کشور و کمیته امداد امام خمینی (ره) هدایای خاص تلقی می‌شود و پیمانچه اهداءکننده هدف خود را اعلام نکند با نظر شورای مشارکت مردمی با بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) به مصرف خواهد رسید. [۱۱۴]

ماده ۷۲ - مصرف اعتبارات جاری و عمرانی منظور در بودجه کل کشور تابع مقررات این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت می‌باشد.

تبصره ۱ - مصرف اعتبارات از محل درآمدهای اختصاصی بر اساس بودجه‌های مصوب جز در مواردی که در این قانون برای آنها تعیین مکلف شده است تابع مقررات قانونی مربوط می‌باشد و در صورتی که دستگاههای اجرایی ذیربط دارای مقررات قانونی خاص برای این موضوع نباشند اعتبارات مذکور بر اساس قوانین و مقررات عمومی دولتی قابل مصرف خواهد بود.

تبصره ۲ - مصرف درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار شرکتهای دولتی بر اساس بودجه‌های مصوب جز در مواردی که در این قانون برای آنها تعیین تکلیف شده است تابع مقررات قانونی مربوط می‌باشد لکن اجرای طرحهای عمرانی شرکتهای مذکور از نظر مقررات مالی و معاملاتی تابع مفاد این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت خواهد بود. شرکتهای و سازمانهای دولتی که مشمول مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول مفاد این ماده خواهند بود.

تبصره ۳ - در صورتی که مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی دارای مقررات قانونی خاصی برای مصرف اعتبارات خود باشند می‌توانند اعتبارات جاری را که از محل اعتبارات منظور در قانون بودجه کل کشور در اختیار آنها گذارده می‌شود جز در مواردی که در این قانون صراحتاً برای آن تعیین تکلیف شده است طبق مقررات مربوط به خود به مصرف برسانند. در مواردی که اعتبارات موضوع این تبصره از محل اعتبارات منظور در بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به عنوان کمک در اختیار مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی گذارده می‌شود. ذی‌مسئله دستگاه پرداخت‌کننده کمک وجوه پرداختی از این بابت را با افزودن رسید مؤسسه دریافت‌کننده به هزینه قطعی منظور خواهد نمود.

تبصره ۴ - اعتبارات طرحهای عمرانی مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی تابع این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت می‌باشد.

تبصره ۵ - مساب و اسناد هزینه مربوط به اعتبارات جاری و طرحهای عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی باید قبل از تصویب مراجع قانونی ذیربط وسیله مسابرسان منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی رسیدگی شود و مساب سالانه آنها برای مسابرسی به دیوان محاسبات کشور تمویل گردد.

تبصره ۶ - آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی مربوط به اعتبارات جاری آن دسته از مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی که به موجب قانون ازشمول مقررات عمومی مستثنی شده و یا بشود با رعایت قانون دیوان محاسبات کور توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تنظیم و به تصویب هیأت‌وزیران فواهد رسید.

ماده ۷۳ - نقصان و تفریط حاصل در ابوابجمعی مأمورین وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که به موجب مقررات مجاز به افذ و نگهداری وجه نقد ویا اوراقی که در مکم وجه نقد است می‌باشد نسبت به وجوه و یا اوراق مذکور با اعلام دستگاه اجرایی مربوط با رأی دیوان محاسبات کشور از محل اعتبار هزینه‌های پیش‌بینی نشده منظور در بودجه کل کشور تأمین می‌شود، این اقدام مانع تعقیب قانونی مسئولان امر نخواهد بود.

تبصره - وجهی که بر اثر تعقیب مسئولان امر از این بابت وصول فواهد شد به مساب درآمد عمومی منظور می‌گردد.

ماده ۷۴ - نمونه انجام و مدود وظایف و مسئولیتهای نمایندگیهای فزانه در استانها و چگونگی ارتباط آنها با فزانه‌داری کل و دستگاههای اجرائی مستقر در شهرستانهای تابعه هر استان به موجب آیین‌نامه‌ای که با رعایت مفاد این قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد معین فواهد شد.

ماده ۷۵ - مقررات مربوط به نحوه درفواست وجه برای هزینه‌های دستگاههای اجرایی در مرکز و شهرستانها و نیز مقررات مربوط به ابلاغ اعتبار وحواله‌های نقدی به موجب دستورالعملی فواهد بود که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به موقع اجراء گذارده فواهد شد.

تبصره - مداکثر تا اول اردیبهشت ماه هر سال باید بودجه عمرانی مصوب آن سال و اعتبارات کلیه دستگاهها و موافقتنامه‌ها به آنها ابلاغ و مقداری از اعتبارات طبق قانون به دستگاههای مجری تفصیص داده شود.

ماده ۷۶ - برای وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی (به استثناء بانکها و شرکتهای بیمه و مؤسسات اعتباری) و واحدهای تابعه آنها در مرکز و شهرستانها مسب مورد از طرف فزانه و یا نمایندگی فزانه در استانها در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا سایر بانکهای دولتی که ازطرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند، به تعداد مورد نیاز مسابهای بانکی برای پرداختهای مربوط افتتاح فواهد شد. استفاده از مسابهای مزبور در مورد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی با امضاء مشترک ذیمساب و یا مقام مجاز از طرف او و لااقل یک نفر دیگر از مقامات مسئول و مجاز دستگاه مربوط به معرفی فزانه و یا نمایندگی فزانه در استان به عمل فواهد آمد و کلیه پرداختهای دستگاههای نامبرده منحصراً از طریق مسابهای بانکی مذکور مجاز فواهد بود. استفاده از مسابهای بانکی شرکتهای دولتی با امضاء مشترک مقامات مذکور در اساسنامه آنها و ذیمساب شرکت یا مقام مجاز از طرف او ممکن فواهد بود.

تبصره - مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده (۵) این قانون مادامی که از محل درآمد عمومی وجهی دریافت می‌دارند در مورد وجوه مذکور مشمول مقررات این ماده خواهند بود و وجوه اعتباراتی که در قانون بودجه کل کشور برای این قبیل دستگاهها به تصویب می‌رسد، توسط فزانه و یا نمایندگی فزانه در استان منحصراً از طریق مسابهای بانکی مذکور قابل پرداخت می‌باشد.

ماده ۷۷ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌توانند برای رفع امتیاجات سال بعد از در مواردی که موضوعی جنبه فوری و فوری داشته و تأخیر در انجام آن منجر به زیان و فسادت دولت گردد به پیشنهاد بالاترین مقام اجرایی دستگاه مربوط و تأیید وزارت برنامه و بودجه با موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی قراردادهای لازم برای فرید کالا یا خدمات مورد نیاز با رعایت مقررات منعقد نمایند مشروط بر این که مبلغ آن گونه قراردادها به تشخیص سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور [۱۵] در هر مورد حداکثر بیش از اعتبار مصوب و مشابه آن در آن سال و یا در صورت جدید بودن موضوع مجموعاً در مورد هر دستگاه اجرایی حداکثر بیش از ده درصد مجموع اعتبارات غیر پرسنلی مصوب و امده مربوط نباشد. چنانچه در اجرای قرارداد منعقد و بر اساس مقررات مربوط پرداخت وجهی به عنوان پیش پرداخت ضرورت پیدا کند و یا قراردادهای مزبور قبل از پایان سال مالی به مرحله تعهد برسد، وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند وجوه لازم را به عنوان پیش پرداخت (از محل اعتبار فاضی که در اجرای این ماده در بودجه هر سال پیش‌بینی می‌شود) تأیید نماید و در سال بعد پس از تصویب بودجه رأساً از اعتبارات دستگاه مربوط واریز نماید.

ماده ۷۸ - در مورد مخارج مربوط به حوادث مهم و ناگهانی مملکتی از قبیل جنگ، آتش‌سوزی، زلزله، سیل، بیماریهای همه گیر و بیماریهای مربوط به حوادث فوق، مصر اقتصادی و همچنین موارد مشابه که به فرمان رهبر یا شورای رهبری به عنوان ضرورت‌های اسلامی و یا مملکتی اعلام گردد، رعایت مقررات این قانون الزامی نیست و تابع (قانون نمونه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از شمول قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند)، می‌باشد.

گزارش امر باید در اولین جلسه مجلس شورای اسلامی توسط رئیس‌جمهور [۱۶] تقدیم گردد.

بخش ۳ - معاملات دولتی

ماده ۷۹ - معاملات وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اعم از فرید و فروش و اجاره و استجاره و پیمانکاری و اجرت کار و غیره (به استثناء مواردی که مشمول مقررات استخدامی می‌شود) باید مسب مورد از طریق مناقصه یا مزایده انجام شود مگر در موارد زیر:

۱ - در مورد معاملاتی که طرف معامله وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی باشد.

۲ - در مورد معاملاتی که انجام آنها به تشخیص و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها بانها و مؤسسات و شرکتهای مشروحه زیر:

الف - مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و مؤسسات تابعه که بیش از پنجاه درصد سهام و یا سرمایه و یا مالکیت آنها متعلق به مؤسسات و نهادهای مذکور باشد.

ب - شرکتهای تعاونی مصرف و توزیع کارکنان وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی که بر اساس قوانین و مقررات ناظر بر شرکتهای تعاونی تشکیل و اداره می‌شوند.

ج - شرکتهای و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع که تمت نظارت مستقیم دولت تشکیل و اداره می‌گردند که مقرون به صرفه صلاح دولت باشد.

۳ - در مورد فرید اموال و خدمات و حقوقی که به تشفیص و مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها منمصرفرد بوده و دارای انواع مشابه نباشد.

۴ - در مورد فرید یا استجاره اموال غیرمنقول که به تشفیص و مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها با کسب نظر کارشناس رسمی دادگستری و یا کارشناس فبره و متعهد رشته مربوطه انجام خواهد شد.

۵ - در مورد فرید خدمات هنری با رعایت موازین اسلامی و صنایع مستظرفه و خدمات کارشناسی.

۶ - در مورد فرید کالاهای انحصاری دولتی و یا سایر کالاهایی که دارای فروشنده انحصاری بوده و برای آنها از طرف دستگاههای ذیربط دولتی نرفهای معینی تعیین و اعلام شده باشد.

۷ - در مورد فرید کالاهای مورد مصرف روزانه که در ممل از طرف دستگاههای ذیربط دولتی و یا شهرداریها برای آنها نرخ ثابتی تعیین شده باشد.

۸ - در مورد کالاهای ساخت کارخانه‌های داخلی و کرایه ممل و نقل بار از طریق زمینی که از طرف دستگاههای دولتی ذیربط برای آنها نرخ تعیین شده باشد.

۹ - در مورد کرایه ممل و نقل هوایی، دریایی، هزینه مسافرت و نظائر آن در صورت وجود نرخ ثابت و مقطوع.

۱۰ - در مورد تعمیر ماشین آلات ثابت و متمرک به تشفیص و مسئولیت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها.

۱۱ - در مورد فرید قطعات یدکی برای تعویض یا تکمیل لوازم و تجهیزات ماشین آلات ثابت و متمرک موجود و همچنین ادوات و ابزار و وسائل اندازه‌گیری دقیق و لوازم آزمایشگاههای علمی و فنی و نظائر آن با تعیین بهای مورد معامله مداخل وسیله یک نفر کارشناس فبره و متعهد رشته مربوطه مسب مورد توسط وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها انتخاب خواهد شد، پس از تأیید مقامات مذکور در این ردیف.

۱۲ - در مورد معاملاتی که به تشفیص هیأت وزیران به ملامظه صرفه و صلاح دولت باید مستور بماند.

۱۳ - در مورد چاپ و صفای که به موجب آیین‌نامه خاصی که بنا به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، انجام خواهد شد.

۱۴ - در مورد فروش کالاها و خدماتی که مستقیماً توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی تولید و ارائه می‌شود و نرخ فروش آنها توسط مراجع قانونی مربوط تعیین می‌گردد.

تبصره - انجام معاملات موضوع ردیف‌های (۱) و (۲) این ماده بدون رعایت تشریفات مناقصه و یا مزایده مشروط بر آن است که دستگاه فروشنده، مورد معامله را در اختیار داشته یا تولیدکننده یا انجام دهنده آن باشد یا این که وظیفه تهیه و توزیع و فروش مورد معامله را به عهده داشته باشد.

ماده ۸۰ - معاملات دولتی به سه دسته جزئی، متوسط و عمده به شرح زیر تقسیم می‌شود:

الف - معاملات جزئی، معاملاتی است که مبلغ آن از یک میلیون ریال تجاوز نکند.

ب - معاملات متوسط، معاملاتی است که مبلغ آن از یک میلیون ریال بیشتر باشد و از پانزده میلیون ریال تجاوز ننماید.

ج - معاملات عمده، معاملاتی است که مبلغ آن از پانزده میلیون ریال بیشتر باشد. [۱۷]

تبصره ۱ - مبنای نصاب در فرید برای معاملات جزئی و متوسط مبلغ مورد معامله و در مورد معاملات عمده مبلغ برآورد است.

تبصره ۲ - مبنای نصاب در فروش مبلغ ارزیابی کاردان فبره و متعهد رشته مربوط که توسط دستگاه اجرایی ذیربط انتخاب می‌شود خواهد بود.

ماده ۸۱ - مناقصه در معاملات به طرق زیر انجام می‌پذیرد:

الف - در مورد معاملات جزئی به کمترین بهای ممکن به تشفیص و مسئولیت کارپرداز.

ب - در مورد معاملات متوسط به کمترین بهای ممکن به تشفیص و مسئولیت کارپرداز و مسئول واحد تدارکاتی مربوط و تأیید وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها.

ج - در مورد معاملات عمده با انتشار آگهی مناقصه عمومی و یا ارسال دعوت‌نامه (مناقصه محدود) به تشفیص وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی و مقامات مجاز از طرف آنها.

ماده ۸۲ - مزایده در معاملات به طریق زیر انجام می‌پذیرد:

الف - در مورد معاملات جزئی به بیشترین بهای ممکن به تشفیص و مسئولیت مأمور فروش.

ب - در مورد معاملات متوسط با مراجع.

ج - در مورد معاملات عمده با انتشار آگهی مزایده عمومی.

ماده ۸۳ - در مواردی که انجام مناقصه یا مزایده بر اساس گزارش تومیهی دستگاه اجرایی مربوط به تشفیص یک هیأت سه نفره مرکب از مقامات مذکور در ماده ۸۴ این قانون میسر یا به مصلحت نباشد، می‌توان معامله را به طریق دیگری انجام داد و در این صورت هیأت مزبور با رعایت صرفه و صلاح دولت ترتیب انجام اینگونه معاملات را با رعایت سایر مقررات مربوط در هر مورد یا به طور کلی برای یک نوع کالا یا خدمت تعیین و اعلام خواهد نمود.

ماده ۸۴ - ترکیب هیأت ترک مناقصه و مزایده موضوع ماده ۸۳ این قانون در مورد دستگاههای اجرایی در مرکز و استانها به شرح زیر خواهد بود:

الف - در مورد اعتبارات جاری و عمرانی وامدهای مرکزی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و همچنین در مورد مؤسسات دولتی مستقر در خارج مرکز، معاون مالی و اداری و یا مقام مشابه وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مسبب مورد و ذی‌مسئوب مربوط و یک نفر دیگر از کارکنان خبره و متعهد دولت به انتخاب وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذیربط.

ب - در مورد اعتبارات جاری و عمرانی غیر استانی وامدهای خارج از مرکز وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، استاندار یا نماینده او و بالاترین مقام دستگاه اجرایی در محل و عامل ذی‌مسئوب مربوطه در مرکز استان.

ج - در مورد اعتبارات جاری و عمرانی دادگستری جمهوری اسلامی ایران و صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و دیوان محاسبات کشور و سایر مؤسسات دولتی که به صورت مستقل اداره می‌شوند و تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها نمی‌باشند به جای نماینده وزیر به ترتیب نماینده شورای عالی قضایی و نماینده شورای سرپرستی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و نماینده رئیس دیوان محاسبات کشور و نماینده بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذیربط در هیأت موضوع این ماده شرکت خواهد نمود.

د - در مورد اعتبارات جاری و عمرانی استانی، استاندار و یا نماینده او و بالاترین مقام دستگاه اجرایی محلی ذیربط و ذی‌مسئوب مربوط.

ه - در مورد عملیات جاری و طرحهای عمرانی شرکتهای دولتی، مدیر عامل و یا بالاترین مقام اجرایی و ذی‌مسئوب مربوط و یک نفر به انتخاب مجمع عمومی.

و - در مورد مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی مادام که از محل درآمد عمومی وجهی دریافت می‌دارند در صورتی که به موجب مقررات مربوط زیر نظر شورا و یا ارکان مشابه اداره می‌شوند، ذی‌مسئوب و دو نفر به انتخاب شورا یا ارکان مربوط و در صورتی که فاقد شورا یا ارکان مشابه می‌باشند، ذی‌مسئوب و دو نفر به انتخاب بالاترین مقام اجرایی مؤسسه یا نهاد مربوطه.

ز - در مورد معاملات نیروهای سه‌گانه ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران در مرکز، فرمانده نیروی مربوط و ذی‌مسئول مربوط یا یک نفر به انتخاب رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران یا رئیس ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران مسب مورد و در خارج از مرکز به ترتیب نماینده نیروی مربوط و عامل ذی‌مسئول در محل و نماینده رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران یا رئیس ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مسب مورد. [۱۸]

ح - در مورد معاملات وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به ترتیب مقرر در بند (الف) این ماده و در مورد معاملات مربوط به ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران ذی‌مسئول مربوط و دو نفر به انتخاب رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و یا رئیس ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مسب مورد. [۱۹]

ماده ۸۵ - هیأت موضوع مواد (۸۳) و (۸۴) این قانون که در هر مورد بنا به دعوت وزیر یا یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی و یا مقامات مجاز از طرف آنها تشکیل می‌شود با حضور هر سه نفر اعضاء مربوط رسمیت دارد و کلیه اعضاء مکلف به حضور در جلسات هیأت و ابراز نظر خود نسبت به گزارش توجیهی دستگاه اجرایی مربوط در مورد تقاضای ترک مناقصه یا مزایده و همچنین نحوه انجام معامله مورد نظر هستند لکن تصمیمات هیأت با رأی اکثریت اعضاء معتبر خواهد بود.

ماده ۸۶ - در اجرای ماده ۸۳ این قانون در صورتی که مبلغ معامله بیش از ۱۵۰ میلیون ریال [۲۰] باشد انجام معامله پس از تصویب هیأت سه‌نفری موضوع ماده ۸۴ این قانون مسب مورد با تأیید مقامات زیر مجاز خواهد بود:

الف - در مورد وامدهای مرکزی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی، وزیر مربوطه.

ب - در مورد دستگاههای اجرایی محلی تابع نظام بودجه استانی و سایر وامدهای تابعه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی در خارج از مرکز و همچنین در مورد مؤسسات دولتی مستقر در خارج از مرکز، استاندار استان مربوط.

ج - در مورد معاملات نیروهای سه‌گانه ارتش جمهوری اسلامی ایران و ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و در مورد معاملات نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران و ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، رئیس ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران و در مورد معاملات مربوط به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح [۲۱] [و] در مورد معاملات مربوط به نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. [۲۲]

د - در مورد معاملات مربوط به دادگستری جمهوری اسلامی ایران، صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و دیوان محاسبات کشور و سایر مؤسسات دولتی که به صورت مستقل اداره می‌شوند و تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی نیستند به ترتیب شورای عالی قضایی، شورای سرپرستی، رئیس دیوان محاسبات کشور و بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذیربط.

ه - در مورد معاملات مربوط به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی در صورتی که به موجب مقررات مربوط زیر نظر شورا و یا ارکان مشابه اداره می‌شوند، شورا و یا رکن مربوط و در صورتی که فاقد شورا و یا ارکان مشابه می‌باشند، بالاترین مقام اجرایی مؤسسه یا نهاد مربوط.

ماده ۸۷ - در اجرای ماده ۸۳ در صورتی که مبلغ معامله بیش از یک میلیارد ریال باشد انجام معامله پس از تصویب هیأت سه نفری موضوع ماده ۸۴ موکول به پیشنهاد مقامات و مراجع مذکور در بندهای ذیل ماده ۸۶ و تأیید شورای اقتصاد خواهد بود. [۲۳]

ماده ۸۸ - در مواردی که رعایت برخی از مقررات این قانون و آیین‌نامه معاملات دولتی در مورد معاملات مربوط به کالاها و خدماتی که در محل مورد نیاز وامدهای خارج از کشور وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی واقع می‌شود به تشفیص و مسئولیت سفیر دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور مربوط و یا بالاترین مقام سیاسی که در غیاب سفیر عهده‌دار انجام وظایف او می‌باشد، مقدور نباشد، معامله به ترتیبی که توسط سفیر و یا مقام مذکور با رعایت صرفه و صلاح دولت در هر مورد یا به طور کلی برای یک نوع کالا یا خدمت تعیین می‌شود انجام خواهد شد.

ماده ۸۹ - نحوه انجام معاملات و تشریفات مناقصه و مزایده و سایر مقررات اجرایی مواد ۷۹ الی ۸۸ این قانون به موجب قانونی خواهد بود که به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

فصل سوم - نظارت مالی

ماده ۹۰ - اعمال نظارت مالی بر مخارج وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی از نظر انطباق پرداختها با مقررات این قانون و سایر قوانین و مقررات راجع به هر نوع فرج، به عهده وزارت امور اقتصادی و دارایی است.

تبصره - نظارت عملیاتی دولت بر اجرای فعالیتها و طرحهای عمرانی که هزینه آنها از محل اعتبارات جاری و عمرانی منظور در قانون بودجه کل کشور تأمین می‌شود، به منظور ارزشیابی و از نظر مطابقت عملیات و نتایج حاصله با هدفها و سیاستهای تعیین شده در قوانین برنامه عمرانی و قوانین بودجه کل کشور و مقایسه پیشرفت کار با جدولهای زمان‌بندی به ترتیبی که در قانون برنامه و بودجه کشور مقرر شده و یا خواهد شد کماکان به عهده وزارت برنامه و بودجه می‌باشد.

ماده ۹۱ - در صورتی که ذی‌مسئول انجام فرجی را بر خلاف قانون و مقررات تشفیص دهد، مراتب را با ذکر مستند قانونی مربوط کتباً به مقام صادرکننده دستور فرج اعلام می‌کند. مقام صادرکننده دستور پس از وصول گزارش ذی‌مسئول چنانچه دستور خود را منطبق با قوانین و مقررات تشفیص داده و مسئولیت قانونی بودن دستور خود را کتباً با ذکر مستند قانونی به عهده بگیرد و مراتب را به ذی‌مسئول اعلام نماید. ذی‌مسئول مکلف است وجه سند هزینه مربوط را پس از ضمیمه نمودن دستور کتبی متضمن قبول مسئولیت مذکور پرداخت و مراتب را با ذکر مستندات قانونی مربوط به وزارت امور اقتصادی و دارایی و رونوشت آن را جهت اطلاع به دیوان محاسبات کشور گزارش نماید. وزارت امور اقتصادی و دارایی در صورتی که مورد را خلاف تشفیص داد مراتب را برای اقدامات قانونی لازم به دیوان محاسبات کشور اعلام خواهد داشت.

ماده ۹۲ - در مواردی که بر اثر تعهد زائد بر اعتبار یا عدم رعایت مقررات این قانون خدمتی انجام شود یا مالی به تصرف دولت درآید، دستگاه اجرایی ذیربط مکلف به رد معامله مربوط می‌باشد. و در صورتی که رد عین آن میسر نبوده و یا فروشنده از قبول امتناع داشته باشد و همچنین در مورد خدمات انجام شده مکلف به قبول و وجه مورد معامله در مدود اعتبارات موجود یا اعتبارات سال بعد دستگاه اجرایی مربوط قابل پرداخت است و اقدامات فوق مانع تعقیب قانونی متخلف نخواهد بود.

ماده ۹۳ - در صورتی که بر اساس گواهی خلاف واقع ذی‌مساب نسبت به تأمین اعتبار و یا اقدام یا دستور وزیر یا رئیس مؤسسه دولتی یا مقامات مجاز از طرف آنها زائد بر اعتبار مصوب و یا بر خلاف قانون وجهی پرداخت یا تعهدی علیه دولت امضاء شود هر یک از این تفریفات در مکم تصرف غیر قانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب خواهد شد.

ماده ۹۴ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با رعایت قوانین و مقررات نسبت به ایجاد ومدت رویه در مورد اعمال نظارت قبل از فرج اقدام نماید.

فصل چهارم - تنظیم مساب و تفریغ بودجه

ماده ۹۵ - کلیه ذی‌مسابان وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مکلفند نسخه اول صورتمساب دریافت و پرداخت هر ماه را همراه با اصل اسناد ومدارک مربوط منتهی تا آخر ماه بعد و مساب نهایی هر سال را حداکثر تا پایان فراداد ماه سال بعد به ترتیبی که در اجرای ماده ۳۹ قانون دیوان محاسبات کشور مقرر می‌شود به دیوان مذکور تمویل و نسخه دوم صورتمسابهای مذکور را بدون ضمیمه کردن اسناد و مدارک به نموی که وزارت امور اقتصادی و دارایی معین می‌کند به وزارت نامبرده ارسال نمایند. [۲۴]

تبصره ۱ - صورتمسابهای فوق باید به امضاء بالاترین مقام دستگاه اجرایی مربوط و یا مقام مجاز از طرف او و ذی‌مساب و گواهی نماینده دیوان محاسبات کشور رسیده باشد.

تبصره ۲ - مواعد تنظیم و ارسال صورتمسابهای موضوع این ماده توسط دیوان محاسبات کشور با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی قابل تغییر می‌باشد.

تبصره ۳ - نمونه مسابرسی یا رسیدگی دیوان محاسبات کشور نسبت به صورتمسابها و اسناد و مدارک موضوع این ماده در آیین‌نامه‌های اجرایی قانون دیوان محاسبات کشور معین خواهد شد.

تبصره ۴ - به منظور از میان برداشتن موانع موجود در راه تنظیم مسابها و صورتمساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور یک هیأت سه نفره مرکب از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و دیوان محاسبات کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل و در موارد زیر تصمیمات لازم را اتخاذ می‌نماید:

الف - در مورد اسناد و مدارک ناقص سنواتی (از سال ۱۳۶۴ به بعد) وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و اعتبارات عمرانی شرکتهای دولتی که از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند.

ب - در فصول اسناد و مدارک دستگاههای مذکور در بند الف که بر اثر حوادث غیر مترقبه و جنگ تممیلی به تشفیص هیأت مذکور به نمودی از انماء از بین رفته است.

ج - نقصان و تفریط حاصل در موجودیهای وزارتخانهها، مؤسسات و شرکتهای دولتی مشمول ماده ۷۳ قانون محاسبات عمومی کشور فواهند بود.

تصمیمات این هیأت با اکثریت آراء قطعی و لازم الاجراء فواهند بود لکن این تصمیمات که صرفاً ناظر بر ایجاد تسهیلات لازم در امر تنظیم مسابهای باشد مانع از تعقیب قانونی متخلفین امر نخواهد بود.

دستورالعمل اجرایی این تبصره مشترکاً توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به مورد اجراء گذاشته فواهند شد. [۲۵]

ماده ۹۶ - دستگاههای اجرایی مکلفند به ترتیبی که هیأت وزیران معین فواهند نمود حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از پایان هر سال مالی گزارش عملیات انجام شده طی آن سال را بر اساس اهداف پیشبینی شده در بودجه مصوب به دیوان محاسبات کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور [۲۶] و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال دارند.

ماده ۹۷ - در مواقعی که سمت ذیمساب تغییر کند و یا به هر عنوان سمت ذیمسابی از وی سلب شود ذیمسابان قبلی و بعدی مکلفند حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ اشتغال ذیمساب جدید بر اساس دستورالعملی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می شود سوابق ذیمسابی را با تنظیم صورت مجلس، تمویل و تمول نمایند. این صورت مجلس باید به امضاء تمویل دهنده و تمویل گیرنده رسیده و نسخه اول آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال گردد.

تبصره - در مواردی که ذیمساب از تمویل ابوابجمعی خود استنکاف نماید یا به هر علتی شرکت او در امر تمویل و تمول میسر نباشد، ابوابجمعی وی با حضور نماینده دیوان محاسبات کشور و نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی با تنظیم صورت مجلس به ذیمساب جدید تمویل فواهند شد.

ماده ۹۸ - شرکت های دولتی مکلفند ترازنامه و مساب سود و زیان خود را بلافاصله پس از تصویب مجمع عمومی مربوط برای درج در صورت مساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال نمایند.

ماده ۹۹ - شرکت های دولتی مکلفند صورت مساب دریافت و پرداخت طرفهای عمرانی (اعتبارات سرمایه گذاری ثابت) خود را مطابق دستورالعملی که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تنظیم فواهند شد تهیه و پس از تصویب مجمع عمومی مربوط بلافاصله جهت درج در صورت مساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال نمایند.

مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت موضوع ماده (۱۳۰) این قانون نیز مشمول حکم این ماده می باشند.

ماده ۱۰۰ - کلیه مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده(۵) این قانون مکلفند صورتمساب دریافت و پرداخت سالانه خود اعم از اعتبارات جاری و یا طرحهای عمرانی (اعتبارات سرمایه‌گذاری ثابت)، را مطابق دستورالعملی که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ابلاغ خواهد شد تنظیم و پس از تصویب مراجع قانونی ذیربط حداکثر تا پایان شهریور ماه سال بعد جهت درج در صورتمساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال دارند.

تبصره - نهادها و مؤسسات مشمول این ماده پس از به تصویب رسیدن آیین‌نامه مالی مربوط در اجرای تبصره ۶ ماده ۷۲ این قانون در مورد تنظیم و ارسال صورت مسابهای فوق در موعد و به ترتیب مقرر در آیین‌نامه مذکور عمل خواهند کرد.

ماده ۱۰۱ - فزانه مکلف است صورتمساب دریافتها و پرداختهای ماهانه مسابهای درآمد متمرکز در فزانه را به تفکیک انواع مسابها حداکثر ظرف مدت دو ماه تهیه و به دیوان محاسبات کشور تمویل نماید. طبقه‌بندی انواع مسابهای مذکور در این ماده با در نظر گرفتن طبقه‌بندی درآمدها و اعتبارات در قانون بودجه کل کشور توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۱۰۲ - پیش پرداختها در سالی که به مرحله تعهد می‌رسد و علی‌المسابها در سالی که تصفیه می‌شود به مساب قطعی همان سال محسوب و در صورت مساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور جمعاً و فرجاً منظور می‌شود.

ماده ۱۰۳ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است صورتمساب عملکرد هر سال مالی را حداکثر تا پایان آذر ماه سال بعد طبق تقسیمات و عناوین درآمد و سایر منابع تأمین اعتبار و اعتبارات مندرج در قانون بودجه سال مربوط تهیه و همراه با صورت گردش نقدی فزانه حاوی اطلاعات زیر:

الف - صورتمساب دریافتهای فزانه شامل:

۱ - موجودی اول سال فزانه.

۲ - درآمدهای وصولی سال مالی مربوط.

۳ - سایر منابع تأمین اعتبار.

۴ - واریز پیش پرداختهای سالهای قبل.

ب - صورتمساب پرداختهای فزانه شامل:

۱ - پرداختی از محل اعتبارات و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در قانون بودجه سال مربوط.

۲ - پیش پرداختها.

۳ - پیش پرداختهای سالهای قبل که به پای اعتبارات مصوب سال مالی منظور شده است.

۴ - موجودی آخر سال.

به طور همزمان یک نسخه به دیوان محاسبات کشور و یک نسخه به هیأت وزیران تسلیم نماید.

ماده ۱۰۴ - دیوان محاسبات کشور مکلف است (مطابق اصل ۵۵ قانون اساسی) با بررسی مسابها و اسناد و مدارک و تطبیق با صورت مساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور نسبت به تهیه تفریغ بودجه سالانه اقدام و هر سال گزارش تفریغ بودجه سال قبل را به انضمام نظرات فود به مجلس شورای اسلامی تسلیم و هر نوع تخلف از مقررات این قانون را رسیدگی و به هیأتهای مستشاری ارجاع نماید.

ماده ۱۰۵ - ذیمسابان و سایر مأموران مالی در اجرای تکالیف و مسئولیتهایی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی به آنها محول می‌شود، موظفند به تکالیف و مسئولیتهای محوله عمل نمایند و کلیه مسئولان دستگاههای اجرایی و کارکنان ذیمسابیها مکلف به همکاری و تشریک مساعی در این مورد خواهند بود.

متفلفین با اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی و یا دادستان دیوان محاسبات کشور به موجب رأی هیأتهای مستشاری دیوان مزبور مسبب مورد به مجازاتهای زیر محکوم خواهند شد:

۱ - افطار کتبی بدون درج در پرونده استخدامی.

۲ - توبیخ کتبی با درج در پرونده استخدامی.

۳ - کسر حقوق و مزایا تا حداکثر یک سوم از یک ماه تا سه ماه.

۴ - انفصال موقت از سه ماه تا یک سال.

فصل پنجم - اموال دولتی

ماده ۱۰۶ - مسئولیت مفظ و مراضت و نگهداری مساب اموال منقول دولتی و غیرمنقول در اختیار وزارتخانهها و مؤسسات دولتی با وزارتخانه یا مؤسسه دولتی استفادهکننده و نظارت و تمرکز مساب اموال مزبور با وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشد.

در اجرای این ماده وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است در مواردی که لازم تشخیص دهد به مساب و موجودی اموال وزارتخانهها و مؤسسات دولتی به طرق مقتضی رسیدگی نماید و دستگاههای مزبور مکلف به همکاری و ایجاد تسهیلات لازم در این زمینه خواهند بود و در هر حال رسیدگی و نظارت وزارت امور اقتصادی و دارایی رافع مسئولیت دستگاههای دولتی مربوط نخواهد بود.

تبصره - اسلمه و مهمات و سایر تجهیزات نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی از لحاظ رسیدگی و نظارت وزارت امور اقتصادی و دارایی از شمول حکم این ماده مستثنی است و تابع مقررات مربوطه به خود می‌باشد. فهرست سایر تجهیزات موضوع این تبصره به پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران [۲۷] و تصویب شورای عالی دفاع تعیین خواهد شد.

ماده ۱۰۷ - انتقال بلاعوض اموال منقول دولت از یک وزارت خانه یا مؤسسه دولتی به وزارتخانه یا مؤسسه دولتی دیگر در صورتی امکانپذیر خواهد بود که علاوه بر موافقت وزارتخانه یا مؤسسه‌ای که مال را در اختیار دارد موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی قبلاً تمصیل شده باشد.

ماده ۱۰۸ - انتقال بلاعوض اموال منقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به شرکتهای دولتی که صد درصد سهام آنها متعلق به دولت باشد بنا به تقاضای شرکت دولتی ذیربط و موافقت وزیر یا بالاترین مقام اجرایی وزارتخانه یا مؤسسه دولتی انتقال دهنده مال با تأیید قبلی وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز می‌باشد. در صورتی که ارزش اموال منقولی که در اجرای این ماده در هر سال به شرکت دولتی منتقل می‌شود بر اساس ارزیابی کارشناس منتخب شرکت جمعاً بیش از یک میلیون ریال باشد در پایان هر سال باید سرمایه شرکت معادل مبلغ ارزیابی شده افزایش یابد و در هر حال شرکت انتقال گیرنده مکلف است ارزش مال منتقل شده را به مسابهای مربوط منظور نماید.

ماده ۱۰۹ - انتقال بلاعوض اموال منقول شرکتهای دولتی که صد درصد سهام آنها متعلق به دولت می‌باشد به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی بنا به تقاضای وزیر یا رئیس مؤسسه دولتی مربوط و موافقت مجمع عمومی شرکت و اطلاع قبلی وزارت امور اقتصادی و دارایی مشروط بر آنکه ارزش دفتری (قیمت تمام شده منهای تجمع ذخیره استهلاک) اموالی که در اجرای این ماده انتقال داده می‌شود جمعاً از ۵۰٪ سرمایه پرداخت شده شرکت تجاوز نکند، مجاز می‌باشد.

شرکت انتقال دهنده مال مکلف است در صورتی که ارزش دفتری اموال منقول شرکت که در اجرای این ماده به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی منتقل می‌شود تا یک میلیون ریال باشد معادل مبلغ مزبور به مساب هزینه همان سال منظور و در صورت تجاوز این مبلغ از یک میلیون ریال معادل ارزش دفتری اموال منتقل شده سرمایه شرکت را کاهش دهد.

ماده ۱۱۰ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی می‌توانند اموال منقول خود را به طور امانی در اختیار سایر وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی قرار دهند. در این صورت وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی تمویل گیرنده بدون این که حق تصرفات مالکانه نسبت به اموال امانی مذکور داشته باشند مسئول حفظ و مرست و نگهداری مساب این اموال خواهند بود و باید فهرست اموال مزبور را به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال و عین اموال را پس از رفع نیازه وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی ذیربط اعاده و مراتب را به وزارت امور اقتصادی و دارایی اطلاع دهند.

ماده ۱۱۱ - منظور از اموال منقول مذکور در فصل پنجم این قانون اموال منقول غیر مصرفی است و ترتیب نگهداری مساب نقل و انتقال اموال منقول مصرفی و در حکم مصرفی در آیین نامه موضوع ماده ۱۲۲ این قانون تعیین خواهد گردید.

ماده ۱۱۲ - فروش اموال منقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که اسقاط شده و یا مازاد بر نیاز تشفیص داده می‌شود و مورد نیاز سایر وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی نباشد، با اطلاع قبلی وزارت امور اقتصادی و دارایی و اجازه بالاترین مقام دستگاه اجرایی ذیربط با رعایت مقررات مربوط به معاملات دولتی مجاز می‌باشد. وجوه حاصل از فروش این قبیل اموال باید به مساب درآمد عمومی واریز شود.

تبصره - اموال منقولی که فروش آنها به موجب قانون ممنوع می‌باشد، از شمول این ماده مستثنی می‌باشد.

ماده ۱۱۳ - کلیه اموال و داراییهای منقول و غیرمنقولی که از محل اعتبارات طرحهای عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) برای اجرای طرحهای مزبور خریداری و یا بر اثر اجرای این طرحها ایجاد و یا تملک می‌شود اعم از این که دستگاه اجرایی طرح، وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی و یا مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی باشد تا زمانی که اجرای طرحهای مربوط فائمه نیافته است متعلق به دولت است و مفظ و مراسم آنها بادستگاههای اجرایی ذیربط می‌باشد و در صورتی که از اموال مذکور برای ادامه عملیات طرح رفع نیاز شود واگذاری عین و یا حق استفاده از آنها به سایر دستگاههای دولتی و همچنین فروش آنها تابع مقررات فصل پنجم این قانون خواهد بود و وجوه حاصل از فروش باید به مساب درآمد عمومی کشور واریز گردد.

تبصره ۱ - اموال منقول و غیرمنقول موضوع این ماده پس از فائمه اجرای طرحهای مربوط در مورد طرحهایی که توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اجراء می‌شود کماکان متعلق به دولت خواهد بود و در مورد طرحهایی که مجری آنها شرکت‌های دولتی یا نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی هستند به مساب اموال و دارایی‌های دستگاه مسئول بهره‌برداری طرح منظور خواهد شد.

تبصره ۲ - درآمدهای ناشی از بهره‌برداری از این نوع اموال و داراییها در مورد طرحهای عمرانی که توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اجراء می‌شود قبل و بعد از فائمه اجرای طرح به مساب درآمد عمومی کشور و در مورد طرحهای مورد اجرای شرکت‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی در صورتی که هزینه بهره‌برداری از محل منابع شرکت و یا منابع داخلی مؤسسه و نهاد عمومی غیردولتی مربوط تأمین شود به مساب درآمد دستگاه مسئول بهره‌برداری طرح و در غیر این صورت به مساب درآمد عمومی کشور منظور خواهد گردید.

ماده ۱۱۴ - کلیه اموال غیرمنقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی متعلق به دولت است و مفظ و مراسم آنها با وزارتخانه یا مؤسسه دولتی است که مال را در اختیار دارد. وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌توانند با تصویب هیأت وزیران حق استفاده از اموال مزبور را که در اختیار دارند به یکدیگر واگذار کنند.

ماده ۱۱۵ - فروش اموال غیرمنقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که مازاد بر نیاز تشفیص داده می‌شود به استثناء اموال غیرمنقول مشروحه زیر:

۱ - اموال غیرمنقولی که از نفایس ملی باشد.

۲ - تأسیسات و استعمکات نظامی و کارخانجات اسلحه و مهمات سازی.

۳ - آثار و بناهای تاریخی.

۴ - اموال غیرمنقول که در رابطه با مصالح و منافع ملی در تصرف دولت باشد که فروش آنها ممنوع می‌باشد

بنا به پیشنهاد وزیر مربوط با تصویب هیأت وزیران و با رعایت سایر مقررات مربوط مجاز می‌باشد و جوه حاصل از فروش این قبیل اموال باید به مساب درآمد عمومی کشور واریز شود.

تبصره ۱ - در مورد مؤسسات دولتی که زیر نظر هیچ یک از وزارتخانه‌ها نیستند و به طور مستقل اداره می‌شوند پیشنهاد فروش اموال غیرمنقول مربوط در اجرای این ماده از طرف بالاترین مقام اجرایی مؤسسات مذکور به عمل فواید آمد.

تبصره ۲ - فروش اموال غیرمنقول شرکتهای دولتی بجز اموال غیرمنقول مستثنی شده در این ماده با تصویب مجمع عمومی آنها مجاز می‌باشد.

ماده ۱۱۶ - لغو شد. [۲۸]

ماده ۱۱۷ - اموال غیرمنقول وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به پیشنهاد وزیر یا رئیس مؤسسه مربوط و با تصویب هیأت وزیران قابل انتقال به شرکتهایی که صد درصد سهام آنها متعلق به دولت است می‌باشد. اموال مزبور توسط کارشناس یا کارشناسان منتخب مجمع عمومی شرکت به قیمت روز (ارزیابی و پس از تأیید مجمع عمومی سرمایه شرکت معادل قیمت مذکور افزایش می‌یابد.

ماده ۱۱۸ - اموال غیرمنقول متعلق به شرکتهای دولتی که صد درصد سرمایه و سهام آنها متعلق به دولت است با تصویب هیأت وزیران قابل انتقال به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌باشد، مشروط بر این که قیمت دفتری آن گونه اموال انتقالی، مجموعاً از پنجاه درصد سرمایه پرداخت شده شرکت تجاوز ننماید. معادل قیمت دفتری اموال مزبور از سرمایه شرکت کسر می‌شود.

ماده ۱۱۹ - اموال غیرمنقول متعلق به شرکتهایی که صد درصد سهام آنها متعلق به دولت است با تصویب مجمع عمومی آنها قابل انتقال به یکدیگر می‌باشد. بهای اینگونه اموال با توافق مجمع عمومی مربوط تعیین و معادل آن از سرمایه شرکت انتقال دهنده کسر و به سرمایه شرکت انتقال گیرنده افزوده می‌گردد.

ماده ۱۲۰ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی می‌توانند پس از تصویب هیأت وزیران مق استفاده از اموال غیرمنقول دولتی مازاد بر امتیاج خود را به طور موقت به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی واگذار نماید. در این صورت مؤسسات و نهادهای عمومی

غیردولتی انتقال گیرنده بدون این که حق تصرف مالکانه داشته باشند مسئول مفظ و مراست اموال مذکور بوده و باید پس از رفع نیاز عین مال را به وزارتخانه یا مؤسسه دولتی ذیربط اعاده مراتب را به وزارت امور اقتصادی و دارایی اطلاع دهند.

ماده ۱۲۱ - نقل و انتقال اموال منقول و غیرمنقول شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی تابع مقررات این فصل نبوده و تابع آیین نامه فاص فودفواهد بود.

ماده ۱۲۲ - آیین نامه مربوط به نحوه اجرای فصل پنجم این قانون و پیگونی رسیدگی و نظارت و تمرکز مساب اموال منقول و غیرمنقول دولت از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران فواهد رسید.

فصل ششم - مقررات متفرقه

ماده ۱۲۳ - سهام و اسناد مالکیت اموال غیرمنقول و تضمین نامه ها و سایر اوراق بهادر متعلق به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و همچنین سهام متعلق به دولت در شرکتهای باید به ترتیب و در محل و یا ممل های که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می شود نگاهداری شود.

فزانه داری کل کشور مکلف است بر نگهداری صمیع سهام و اسناد و اوراق مذکور نظارت نماید و سهام و اسناد و تضمین نامه ها و سایر اوراق بهادر مشمول این ماده به موجب دستورالعمل اجرایی مربوط که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ابلاغ فواهد گردید، معین می شود.

ماده ۱۲۴ - مسابهای فزانه در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا شعب سایر بانکهای دولتی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند به درخواست فزانه دار کل کشور و یا مقام مجاز از طرف او افتتاح و یا مسدود می گردد و استفاده از مسابهای مزبور بامداقل امضاء مشترک دو نفر از مقامات فزانه داری کل که کارمند رسمی دولت باشند به معرفی فزانه دار کل کشور و در غیاب او مقامی که طبق حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی موقتاً عهده دار وظایف او می باشد فواهد بود کلیه مکاتباتی که موجب نقل و انتقال موجودی مسابهای فزانه گردد باید مداقل با دو امضاء مقامات مجاز مذکور در این ماده صادر شود.

ماده ۱۲۵ - فزانه مجاز است برای رفع امتیاجات فود از موجودی مسابهای اقتصادی از جمله مساب تمرکز درآمد شرکتهای دولتی و سپرده موقتاً استفاده نماید مشروط بر این که بلافاصله پس از درخواست سازمان ذیربط وجوه استفاده شده را مسترد دارد.

ماده ۱۲۶ - حقوقی که بر اثر تلف از شرایط مندرج در قراردادها برای دولت ایجاد می شود جز در مورد امکام قطعی ماکم دادگستری که لازم الاجرا فواهد بود کلاً یا بعضاً قابل بفشودن نیست.

ماده ۱۲۷ - کلیه لوایح که جنبه مالی دارد باید علاوه بر امضای نفست وزیر [۲۹] و وزیر مسئول امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی را نیز داشته باشد.

کلیه تصویبنامه‌های پیشنهادی دستگاههای اجرایی که جنبه مالی دارد در صورتی قابل طرح در هیأت وزیران است که قبلاً به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال و نظر وزارت مزبور کسب شده باشد.

ماده ۱۲۸ - نمونه اسنادی که برای پرداخت هزینه‌ها مورد قبول واقع می‌شود و همچنین مدارک و دفاتر و روش نگهداری مساب با موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی و تأیید دیوان محاسبات کشور تعیین می‌شود و دستورالعمل‌های اجرایی این قانون از طرف وزارت مزبور ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۲۹ - در مورد دریافت درآمد و پرداخت هزینه کسور ریال دریافت و پرداخت نمی‌شود.

ماده ۱۳۰ - از تاریخ تصویب این قانون ایجاد یا تشکیل سازمان دولتی با توجه به مواد ۲ و ۳ و ۴ این قانون منحصراً به صورت وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی مجاز خواهد بود. کلیه مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته به دولت و سایر دستگاههای دولتی که به صورتی غیر از وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی ایجاد شده و اداره می‌شوند مکلفند حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ اجرای این قانون با رعایت مقررات مربوطه خود را با یکی از سه وضع مقوقی فوق تطبیق دهند والا با انقضای این فرصت مؤسسه دولتی منسوب و تابع مقررات این قانون در مورد مؤسسات دولتی خواهد بود.

تبصره - نهادهای و مؤسساتی که در جریان تحقق انقلاب اسلامی و یا پس از آن بنا به ضرورت‌های انقلاب اسلامی به وجود آمده‌اند و تمام یا قسمتی از اعتبارات مورد نیاز خود را از محل اعتبارات منظور در قانون بودجه کل کشور مستقیماً از خزانه دریافت می‌نمایند، در صورتی که وضعیت مقوقی آنها به موجب قانون معین نشده باشد، مکلفند ظرف مدت مذکور در این ماده وضع مقوقی خود را با یکی از مواد ۲، ۳، ۴ و ۵ این قانون تطبیق دهند.

ماده ۱۳۱ - در مواردی که باید وجوهی طبق مقررات به عنوان حق تمبر و یا از طریق الصاق و ابطال تمبر وصول شود وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌تواند روشهای مناسب دیگری را برای وصول اینگونه درآمدها تعیین نماید. موارد و نحوه عمل و روش‌های جایگزینی به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه خواهد شد.

ماده ۱۳۲ - مجامع عمومی شرکتهای دولتی مکلفند ظرف شش ماه پس از پایان سال مالی ترازنامه و مساب سود و زیان (شامل عملیات جاری و طرحهای عمرانی) شرکت را رسیدگی و تصویب نمایند.

تبصره ۱ - ترازنامه و مساب سود و زیان (شامل عملیات جاری و طرحهای عمرانی) در صورتی قابل طرح و تصویب در مجمع عمومی خواهد بود که از طرف مسابرسی منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی مورد رسیدگی قرار گرفته و گزارش مسابرسی را همراه داشته باشد.

تبصره ۲ - هیأت مدیره و یا هیأت عامل مسبب مورد در شرکتهای دولتی مکلف است پس از پایان سال مالی حداکثر تا پایان فرورداد ماه ترازنامه و مساب سود و زیان و ضمایم مربوط را جهت رسیدگی به مسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی تسلیم نماید.

مسابرس منتفب وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است پس از وصول ترازنامه و مساب سود و زیان و ضمائم مربوط مداکثر ظرف مدت دو ماه رسیدگیهای لازم را انجام داده و گزارش مسابرسی را به مقامات و مراجع ذیربط تسلیم نماید.

تبصره ۳ - موعده مقرر برای تسلیم ترازنامه و مساب سود و زیان و ضمائم مربوط از طرف هیأت مدیره و یا هیأت عامل به مسابرس منتفب وزارت امور اقتصادی و دارایی مداکثر تا دو ماه و مهلت رسیدگی مسابرس منتفب وزارت امور اقتصادی و دارایی مداکثر تا سه ماه با ارائه دلائل قابل توجیهی که به تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی برسد قابل تمدید است.

ماده ۱۳۳ - در صورتی که پس از تشکیل مجامع عمومی ترازنامه و مساب سود و زیان شرکتهای دولتی به دلائل موجهی قابل تصویب نباشد، مجامع عمومی مکلفند هیأت مدیره یا هیأت عامل شرکت را مسب مورد موظف نمایند در مهلتی که تعیین می شود نسبت به رفع ایرادات و اشکالات اقدام نمایند و مجدداً ترتیب تشکیل مجمع عمومی را برای تصویب ترازنامه و مساب سود و زیان بدهند، در هر حال ترازنامه و مساب سود و زیان هر سال مالی شرکتهای دولتی باید مداکثر تا پایان آذر ماه سال بعد به تصویب مجامع عمومی آنها رسیده باشد.

تبصره - تصویب ترازنامه و مساب سود و زیان شرکتهای دولتی از طرف مجامع عمومی مربوط مانع از تعقیب قانونی تفرقات احتمالی مسئولان امر در رابطه با عملکرد شرکت نخواهد بود.

ماده ۱۳۴ - انحلال شرکتهای دولتی منحصراً با اجازه قانون مجاز می باشد مگر آن که در اساسنامه های مربوط ترتیبات دیگری مقرر شده باشد.

ماده ۱۳۵ - شرکتهای دولتی مکلفند هر سال معادل ده درصد سود ویژه شرکت را که به منظور افزایش بنیه مالی شرکت دولتی به عنوان اندوخته قانونی موضوع نمایند تا وقتی که اندوخته مزبور معادل سرمایه ثبت شده شرکت بشود.

تبصره - افزایش سرمایه شرکت از محل اندوخته قانونی مجاز نمی باشد.

ماده ۱۳۶ - سود و زیان حاصل از تسعیر داراییها و بدهیهای ارزی شرکتهای دولتی درآمد یا هزینه تلقی نمی گردد.

مابه التفاوت حاصل از تسعیر داراییها و بدهیهای مذکور باید در مساب "ذخیره تسعیر داراییها و بدهیهای ارزی" منظور شود.

در صورتی که در پایان سال مالی مانده مساب ذخیره مزبور بدهکار باشد این مبلغ به مساب سود و زیان همان سال منظور خواهد شد.

تبصره - در صورتی که مانده مساب ذخیره تسعیر داراییها و بدهیهای ارزی در پایان سال مالی از مبلغ سرمایه ثبت شده شرکت تجاوز نماید مبلغ مازاد پس از طی مراحل قانونی قابل انتقال به مساب سرمایه شرکت می باشد.

ماده ۱۳۷ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی مکلفند کلیه اطلاعات مالی مورد درخواست وزارت امور اقتصادی و دارایی را که در اجرای این قانون برای انجام وظایف خود لازم بدانند مستقیماً در اختیار وزارتخانه مذکور قرار دهند.

ماده ۱۳۸ - صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با رعایت قانون اداره صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۱۰/۸ مجلس شورای اسلامی از نظر شمول این قانون در مکتب شرکت دولتی محسوب می‌گردد.

ماده ۱۳۹ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است به منظور فراهم آوردن موجبات نظارت مالی فراگیر بر هزینه‌های دستگاههای دولتی و نیز تجهیز کادر مالیاتی و مسابرسی طبق اساسنامه‌ای که به پیشنهاد وزارت مذکور به تصویب هیأت وزیران فواید رسید، نسبت به تأسیس آموزشگاه عالی اقتصادی برای این امر اقدام نماید و هزینه آن بر اساس تبصره (۶۵) قانون بودجه سال ۱۳۶۰ تأمین می‌شود.

ماده ۱۴۰ - این قانون از تاریخ تصویب به مورد اجراء گذارده می‌شود و از تاریخ مذکور قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۴۹/۱۰/۱۵ و اصلاحات بعدی آن و کلیه قوانین و مقررات عمومی در مواردی که با این قانون مغایرت دارد ملغی است.

تبصره - آیین‌نامه‌های اجرایی قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۴۹/۱۰/۱۵ تا زمانی که آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون تصویب و ابلاغ نشده است جز در مواردی که با متن این قانون مغایرت دارد به قوت خود باقی است.

ضمائم:

۱- قانون شمول ماده (۶۶) قانون محاسبات عمومی کشور به مجمع تشخیص مصلحت نظام و مقررات مالی آن

مصوب ۱۳۷۶/۱۲/۵

ماده ۱ - مجمع تشخیص مصلحت نظام مشمول ماده (۶۶) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ فواید بود و عبارت "مجمع تشخیص مصلحت نظام" پس از عبارت "مجلس شورای اسلامی" در سطر اول ماده مذکور و عبارت "رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام" پس از عبارت "رئیس مجلس شورای اسلامی" در قسمت اخیر ماده مذکور اضافه می‌گردد.

تبصره - در این قانون هر جا مجمع ذکر شود منظور "مجمع تشخیص مصلحت نظام" می‌باشد.

ماده ۲ - بودجه مجمع به تفکیک برنامه و مواد هزینه وسیله امور مالی مجمع تهیه و پس از تایید مجمع به سازمان برنامه و بودجه پیشنهاد می‌گردد.

تبصره - هرگونه تغییر در برنامه‌ها و یا مواد هزینه در قالب اعتبارات مصوب با تصویب مجمع مقدور می‌باشد و مراتب به اطلاع سازمان برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارایی فواید رسید.

ماده ۳ - مسؤولیت تشفیص و تعهد و تسجیل و صدور مواله به عهده رئیس و در صورت تفویض به عهده دبیر مجمع می باشد.

ماده ۴ - مدیر مالی مجمع به وسیله رئیس مجمع به این سمت منصوب می شود و مسؤولیت درخواست وجه و پرداخت هزینه ها و نگهداری مسابها و مفض اسناد و مدارک مالی و وجوه نقدینه و اوراق بهادار و نیز نگهداری مساب اموال مجمع را به عهده دارد.

تبصره - نگهداری مسابه های مجمع طبق اصول متداول مسابداری دولتی خواهد بود.

ماده ۵ - وجوه لازم برای انجام هزینه ها در حدود اعتبارات تفصیص یافته براساس دستور رئیس مجمع و درخواست وجه مدیر مالی مجمع توسط فزانه به مساب مربوط که از طریق فزانه نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح شده یا می شود منتقل خواهد شد. استفاده از مساب مذکور با امضاء مشترک رئیس مجمع و مدیر مالی مجمع مجاز می باشد.

ماده ۶ - کلیه اسناد هزینه های انجام شده با امضاء مشترک رئیس مجمع و مدیر مالی مجمع قابل امتساب به هزینه قطعی می باشد.

ماده ۷ - محوق رئیس و اعضاء مجمع مذکور به ترتیب معادل محوق رئیس و نمایندگان مجلس شورای اسلامی و محوق و مزایای کارکنان رسمی (ثابت) و موقت مجمع مذکور براساس جدول منضم به آئین نامه استخدامی کارکنان مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

تبصره - هرگونه تغییری که در محوق و مزایای رئیس و نمایندگان مجلس شورای اسلامی و محوق و مزایای کارکنان مجلس شورای اسلامی صورت گیرد در مورد رئیس و اعضاء مجمع و کارکنان آن نیز اعمال خواهد شد.

ماده ۸ - امور مالی مجمع می تواند پنانچه برای کار (یا فعالیت معین) امتیاج به افرادی خارج از کارکنان مجمع باشد موقتاً با تصویب رئیس مجمع و پرداخت حق الزممه از افراد مورد نیاز استفاده نماید.

ماده ۹ - کلیه اموال و تأسیساتی که از محل اعتبارات موضوع این قانون فریداری و یا ایجاد می شود جزء اموال مجمع محسوب می گردد.

۲- قانون ضوابط پرداخت کمک و یا اعانه به افراد و مؤسسات

غیردولتی موضوع ماده (۷۱) قانون محاسبات عمومی کشور

مصوب ۱۳۷۸/۸/۱۷

ماده ۱ - پرداخت کمک و یا اعانه به اشخاص محیقی و محوقی غیردولتی از محل بودجه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی در صورتی که دستگاههای اجرائی یاد شده به تشفیص بالاترین مقام اجرائی ذی ربط و یا مقام مجاز از طرف او به اقتضای

طبع و ماهیت وظایف قانونی مربوط ناگزیر از تأدیه چنین وجوهی باشند بودجه و اعتبار لازم برای این منظور ضمن بودجه‌های آن دستگاهها به تصویب رسیده باشد منحصراً در موارد زیر مجاز خواهد بود:

الف - فعالیت شفص حقیقی یا مقوقی غیردولتی، به تشفیص بالاترین مقام دستگاه اجرائی مربوط و یا مقام مجاز از طرف او، در زمینه اهداف و وظایف قانونی دستگاه بوده و یا نیل به اهداف و وظایف مذکور را تسریع و تسهیل نماید و در عین حال پرداخت کمک یا اعانه برای استمرار یا توسعه فعالیت شفص حقیقی یا مقوقی غیردولتی ضروری باشد.

ب - شفص حقیقی یا مقوقی غیردولتی در جهت اهداف و وظایف قانونی دستگاه اجرائی مربوط تعهدات مشفصی را بپذیرد.

ج - پرداخت کمک و یا اعانه به اشفص حقیقی یا مقوقی غیردولتی مورد نظر جزء وظایف قانونی دستگاه اجرائی ذکرشده باشد.

د - پرداخت کمک و یا اعانه به اشفص حقیقی یا مقوقی غیردولتی که برای رفع نیازمندیهای مشروع و اجتناب ناپذیر آنها به تشفیص بالاترین مقام دستگاه اجرائی مربوط و یا مقام مجاز از طرف او ضرورت داشته باشد.

تبصره ۱ - در کلیه موارد مذکور در این ماده پرداخت کمک و یا اعانه به صورتی که جنبه فرید قدمت ، روز مزد و یا هر نوع رابطه استخدامی دیگر اعم از رسمی و غیر رسمی ایجاد کند، ممنوع می‌باشد و همچنین دریافت کمک و یا اعانه به هیچ وجه علقه و مق استخدامی برای اشفص ایجاد نخواهد نمود.

تبصره ۲ - پرداخت هر گونه کمک و یا اعانه موضوع این قانون منحصراً از محل بودجه و اعتبارات جاری دستگاهها مجاز خواهد بود.

ماده ۲ - پرداخت کمک و یا اعانه به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم و به شرح زیر انجام خواهد شد:

الف - در صورتی که کمک و یا اعانه به صورت نقدی و مستقیماً به شفص حقیقی یا مقوقی غیردولتی پرداخت شود مسبب مورد با اذ رسیدار شفص حقیقی و یا مقام مجاز شفص مقوقی غیردولتی مزبور به هزینه قطعی منظور خواهد شد. در اجرای این بند اعلامیه بانکی مبنی بر واریزوجه به مساب بانکی ذی نفع نیز در مکم رسید خواهد بود.

ب - در مواردی که برمسب ضرورت کمک و یا اعانه به صورت غیرنقدی پرداخت می‌شود در صورتی که دستگاه اجرائی مربوط دارای مقررات معاملاتی فاصی باشد ، تهیه و تدارک کالاهای مذکور بر طبق مقررات مزبور و در غیر این صورت براساس مقررات عمومی مجاز خواهد بود. چنانچه اعطای کمک و یا اعانه مذکور از طریق صدور حواله تمویل کالا عهده تولید کننده یا توزیع کننده یا فروشنده باشد و یا به صورت موردی و برای شفص حقیقی یا مقوقی غیردولتی مشفصی تهیه و به تشفیص رئیس دستگاه اجرائی ذی ربط یا مقامات مجاز از طرف آنها انتقال کالا به انبار مقدور یا ضروری نباشد رسید اذ شده از دریافت کننده کمک یا اعانه در مکم قبض انبار و حواله انبار خواهد بود.

ج - چنانچه کمک و یا اعانه به صورت نقدی و غیرمستقیم به شفص حقیقی پرداخت شود با افذ رسید از دریافت کننده وجه به هزینه قطعی منظور خواهد شد. در این گونه موارد دستگاه اجرائی مربوط بایستی مراقبت نماید که کمک مذکور عاید ذی نفع گردد.

ماده ۳ - دیات قتل نفس و نقص عضو و جرح که پرداخت آن به موجب امکام صادره از مراجع قضائی به عهده دستگاههای اجرائی مشمول این قانون محول می‌گردد از نظر نحوه پرداخت و امتساب به هزینه قطعی مشمول مقررات این قانون می‌باشد.

ماده ۴ - پرداخت کمک و یا اعانه به اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی توسط دستگاههای مشمول این قانون از محل اعتباراتی که ضمن ردیفهای بودجه کل کشور به صورت کمک منظور می‌گردد تابع مقررات این قانون خواهد بود.

ماده ۵ - پرداخت کمک و یا اعانه علاوه بر رعایت ضوابط مقرر در این قانون در مورد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی موقوف به پیش‌بینی موضوع در موافقت‌نامه شرح فعالیتها و در مورد شرکتهای دولتی منوط به منظور شدن در بودجه تفصیلی شرکت مصوب مراجع ذی صلاح مقرر در اساسنامه مربوط می‌باشد.

۱- به موجب قانون مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۰ عبارت «و دولت موظف است مذاکرات تا سه سال پس از تصویب این قانون، بودجه اختصاصی را مذف نماید.» از انتهای ماده فوق مذف گردید و مجدداً در قانون مصوب ۷۳/۱۲/۲۸ عبارت مذکور مذف می‌گردد.

۱- به موجب ماده ۱ قانون مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ این تبصره الماق گردیده است.

[۳] - به موجب مصوبه شماره ۱۴/۴۵۰ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۶ شورای عالی اداری با ادغام دو سازمان برنامه و بودجه و اموراداری و استخدامی کشور سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ایجاد گردید. لذا عنوان «وزارت برنامه و بودجه» مذف و عبارت فوق جایگزین گردید.

[۴] - به موجب مصوبه شماره ۱۴/۴۵۰ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۶ شورای عالی اداری با ادغام دو سازمان برنامه و بودجه و اموراداری و استخدامی کشور سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ایجاد گردید. لذا عنوان «وزارت برنامه و بودجه» مذف و عبارت فوق جایگزین گردید.

[۵] - به موجب بازنگاری قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۸ سمت نخست‌وزیری مذف و وظایف آن در مقام رئیس دولت به رئیس جمهور واگذار گردید.

[۶] - به موجب مصوبه شماره ۱۴/۴۵۰ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۶ شورای عالی اداری با ادغام دو سازمان برنامه و بودجه و اموراداری و استخدامی کشور سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ایجاد گردید. لذا عنوان «وزارت برنامه و بودجه» مذف و عبارت فوق جایگزین گردید.

[۷] - قبلی

[۸] - قبلی

[۹] - بموجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۵ مهلت‌های مذکور در مواد(۶۳) و(۶۴) بشرح ذیل اصلاح گردیده است:

ماده واصله - مهلت‌های مذکور در مواد(۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ برای تعهد و پرداخت هزینه‌های جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) اعم از اینکه از محل اعتبارات عمومی و یا اختصاصی تأمین شده و تا پایان سال مالی توسط فزانه‌داری کل در اختیار ذی‌مسئوبی دستگاه‌های ذی‌ربط قرارگرفته باشند به ترتیب برای هزینه‌های جاری پایان فروردین ماه و هزینه‌های عمرانی پایان تیرماه سال بعد اصلاح می‌گردد. مانده وجوه مصرف نشده تا تاریخ‌های مذکور پس از انقضای مهلت ظرف ده روز به فزانه‌واریز می‌گردند. کلیه قوانین و مقررات عام و خاص مغایر از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون لغو می‌گردند.

تبصره ۱- آفرین مهلت تهیه و ارائه صورتمسابق دریافت و پرداخت نهائی موضوع ماده(۹۵) قانون محاسبات عمومی کشور پایان مردادماه سال بعد فواید بود .

تبصره ۲- تخلف از این قانون در مک تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب و متخلف برابر مقررات قانونی تعقیب فواید شد.

تبصره ۳- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی کماکان تابع قانون نموه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ و قانون تشکیل هیأت امانء دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب ۹ و ۱۳۶۷/۱۲/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی و آئین‌نامه‌های مربوط فواید بود.

[۱۰] - قبلی

۲- به موجب ماده ۱ قانون شمول ماده ۶۶ قانون محاسبات عمومی کشور به مجمع تشفیص مصلمت نظام و مقررات مالی آن مصوب ۱۳۷۶/۱۲/۵ عبارات «و مجمع تشفیص مصلمت نظام» و «رئیس مجمع تشفیص مصلمت نظام» اضافه گردید. متن کامل قانون مذکور در بخش ضمائم آمده است.

[۱۱] - به موجب ماده ۱ قانون شمول ماده ۶۶ قانون محاسبات عمومی کشور به مجمع تشفیص مصلمت نظام و مقررات مالی آن مصوب ۱۳۷۶/۱۲/۵ عبارات «و مجمع تشفیص مصلمت نظام» و «رئیس مجمع تشفیص مصلمت نظام» اضافه گردید. متن کامل قانون مذکور در بخش ضمائم آمده است.

[۱۳] - ضوابط موضوع این ماده در تاریخ ۱۳۷۸/۸/۱۷ شامل (۵) ماده و (۲) تبصره به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده که در بخش ضمائم درج شده است.

۱- به موجب ماده ۵ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ الماق گردید.

[۱۵] - به موجب مصوبه شماره ۱۴/۴۵۰ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۴ شورای عالی اداری با ادغام دو سازمان برنامه و بودجه و اموراداری و استخدامی کشور سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ایجاد گردید. لذا عنوان «وزارت برنامه و بودجه» مذف و عبارت فوق جایگزین گردید.

[۱۶] - به موجب بازنگری قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۸ سمت نفست‌وزیری مذف و وظایف آن در مقام رئیس دولت به رئیس جمهور واگذار گردید.

۱- به موجب قانون مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۴ بندهای الف، ب و ج بشرح زیرمذف و متون فوق جایگزین گردید:

الف - معاملات جزئی، معاملاتی است که مبلغ آن از سیصد هزار ریال تجاوز نکند.

ب - معاملات متوسط، معاملاتی است که مبلغ آن از سیصد هزار ریال بیشتر باشد و از دومیلیون ریال تجاوز ننماید.

ج - معاملات عمده، معاملاتی است که مبلغ آن از دومیلیون ریال بیشتر باشد.

[۱۸] ۲- بموجب قانون مصوب ۱۳۷۵/۲/۱۲ متن بندهای «ز» و «ح» بشرح زیر مذف و متون فوق جایگزین گردید.

ز - در مورد معاملات مربوط به نیروهای سه‌گانه ارتش جمهوری اسلامی ایران در مرکز، فرمانده نیروی مربوط و ذیمساب مربوط و یک نفر به‌انتخاب رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و در خارج از مرکز به ترتیب نماینده فرمانده نیروی مربوط و عامل ذیمساب در محل و نماینده رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

ح - در مورد معاملات وزارت دفاع به ترتیب مقرر در بند (الف) این ماده و در مورد معاملات مربوط به ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ذیمساب مربوط و دو نفر به انتخاب رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران.

[۲۰] - بموجب قانون مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۴ مبلغ بیست میلیون ریال به شرح فوق اصلاح گردید.

[۲۱] - به موجب قانون مصوب ۱۳۷۵/۲/۱۲ متن بند(ج) به شرح ذیل مذف و متن فوق جایگزین گردید:

ج - در مورد معاملات مربوط به نیروهای سه‌گانه ارتش جمهوری اسلامی ایران و ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و در مورد معاملات مربوط به وزارت دفاع، وزیر دفاع).

[۲۲] - بموجب قانون مصوب ۱۳۸۰/۳/۲۹ عبارت افیر الماق گردید.

۳- به موجب قانون تغییر نصاب معاملات موضوع ماده ۸۷ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۲/۲/۲۱ مبلغ دویست میلیون ریال بشرح فوق اصلاح گردید.

۱- بموجب تبصره (۱) ماده و امده قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۵ آفرین مهلت تهیه و ارائه صورتمساب دریافت و پرداخت نهائی موضوع ماده(۹۵)قانون محاسبات عمومی کشور پایان مردادماه سال بعد فواید بود .

۱- بموجب قانون مصوب ۱۳۷۲/۱/۲۹ متن تبصره بشرح زیر مذف و متن فوق جایگزین گردید.

(تبصره ۴ - در موارد اضطراری نظیر سیل و آتشسوزی در صورتی که به تشفیص هیأتی مرکب از نماینده مجلس شورای اسلامی و وزارت اموراقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور دسترسی به اصل مدارک جهت انضمام به اسناد و صورتمسابهای ماهانه میسر نباشد، ذیمساب مربوطمی تواند نسخ دیگر و یا تصویر مدارک را به جای مدارک اصلی به اسناد صورتمسابها ضمیمه نماید موارد شمول و نموه اجرای این تبصره مشترکاً توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور تهیه و به مورد اجراء گذارده فواید شد.)

[۲۶] - بموجب مصوبه شماره ۱۴/۴۵۰ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۶ شورای عالی اداری با ادغام دو سازمان برنامه و بودجه و اموراداری و استخدامی کشور سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ایجاد گردید. لذا عنوان «وزارت برنامه و بودجه» مذف و عبارت فوق جایگزین گردید.

[۲۷] - به موجب قانون مصوب ۱۳۶۸/۵/۲۸ عبارت «وزارتین دفاع و سپاه پاسداران» مذف و عبارت فوق جایگزین گردید.

[۲۸] - به موجب قانون تأسیس سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و اساسنامه آن مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۲۴ ماده(۱۱۶) به شرح ذیل لغو گردید:

ماده ۱۱۶ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است اموال غیرمنقولی را که در قبال مطالبات دولت و یا در اجرای قوانین و مقررات فاص و یا امکام دادگاهها به تملک دولت درآمده و یا درآید چنانچه از مستثنیات موضوع ماده(۱۱۵) این قانون نباشد با رعایت مقررات مربوط به فروش رسانیده واصل فروش را به درآمد عمومی کشور واریز نماید.

تبصره - مادام که اموال موضوع این ماده به فروش نرسیده نگهداری و اداره و بهره برداری از آن به عهده وزارت امور اقتصادی و دارایی می باشد.

۲۹- بموجب بازنگری قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران درسال ۱۳۶۸ سمت نخست وزیر ذف و وظایف آن در مقام رئیس دولت به رئیس جمهور واگذار گردید.